

FOSSEKALLEN

MEDDELELSSESBLAD FOR NVE

Foto: Ole Petter Angell

Trang landingsplass på Bondhusbreen – side 12

NR. 5 - 1978 - 25. ÅRGANG

FOSSEKALLEN

Utgitt av:
**Hovedstyret for Norges vassdrags-
og elektrisitetsvesen.**

Opplag 5000.
**Synspunkter i artikler og innlegg står for
forfatterens egen regning og representerer
ikke nødvendigvis hovedstyrets eller blad-
styrets syn.**

Redaksjonen avsluttet 1. sept. 1978

REDAKTØR: SVERRE SKARA

BLADSTYRE:

FOR AKADEMIKERNES FELLESGRUPPE:

Overingeniør E. Tøndevold

Overingeniør F. W. Gusdal (sekr.)

FOR STATSTJENESTEMANNSSKARTELLET:

Konsulent J. Døsvik

Maskinmesterassistent R. Bråthen

Herr Edvard Moen

FOR STATSTJENESTEMANNSSFORBUNDET:

Kontorfullmektig K. Dietrichs

FOR NVE:

Førstekonsulent O. Dyrdaal

Fagsjef R. Johnsen (formann)

Driftsbestyrer V. Bern

REDAKTØREN:

Telefon 46 98 00 - Adresse: Middelthunsgt. 29 - Oslo 3

INN H O L D

	Side
I protest	2
Adm. direktør Harry W. Bjerkebo	3
Bredt anlagt bidrag fra NVE til Regjeringens kommende energimelding	4
Hovedstyreveteranen Nils Jacobsen har rundet de 70	6
Torbjørn Mengshoel, ny fag- sjef: Lederstillingene lønnes for dårlig	7
Personalbehandlingen i til- settingssaker	8
Ny E-direktør	8
NVE på «Bygg-78»	9
Litt mer om «hjelpkraft»	9
Tanker etter Orkla-debatten i Stortinget	10
Bondhusbre-inntaket en suksess?	12
Barnehage ved Hovedkontoret — når da?	14
Teak rundt ca. 1600 vinduer vedlikeholdes med om- tanke	18
Fehmer fant ham ikke!	19
Refleksjoner	20
Åpent brev til «Kalle»	20
Interesse for førstehjelp ved Ulla-Førre	20
Kalles refleksjoner: Å skyte spurv med kanon	21
En «busshistorie» fra nåtiden	21
Litt av en brev bunke	21
200 med i vellykket norsk- svensk idrettsutveksling	22
NVE's personale	24
Mange Ulla-Førre-folk med i Friundervisningen	24

I protest ...

I det dette nummer av Fossekalen går i trykken, kommer den oppsiktsvekkende melding at varmekraftsjef Ingvald Haga trekker seg fra sin stilling i NVE — i protest. Det er selvsagt meget å beklage. NVE trenger dyktige medarbeidere, men ingen er uerstattelig sier et gammelt ordtak. Vi får håpe det holder stikk, også denne gang, selv om Ingvald Haga — i vår målestokk — utgjør en kapasitet innen varme-/kjernekraft problematikken.

Nå er ikke varmekraftsjef Haga den første som har forlatt NVE, men neppe kan det oppvises særlig mange tilfeller hvor avgangen har skjedd under så dramatiske omstendigheter.

Ingvald Haga har sagt opp sin stilling som sjef for varmekraftavdelingen i NVE fordi han ikke finner arbeidssituasjonen akseptabel, og han forteller i et avisintervju at politisk sommel og handlingslammelse fører til at Norge raskt går inn i en situasjon hvor knapphet på energi blir et hovedproblem. Det er tydelig og krass tale, og ikke alle deler den oppfatning. Det vil være vel kjent for Fossekalens lesere at det finnes flere veier å gå, selv om ikke alle hver for seg

fører til Rom. Til sammen bør det være grunn til å stole på at man i det minste kommer et godt stykke på veg.

Siden Haga tiltrådte stillingen i 1973 har han utredet, og vi forstår ham godt — hvem som helst kan gå trøtt av en evig utredning uten praktiske handlinger. Dessto mer man utreder, jo sikrere blir man i sin sak. Det er sikkert et menneskelig og naturlig trekk. Vi skal ikke påstå at motforestillingene — andre tanker — har prelet av Haga som vann på gåsa, som det heter. Men de mange år i stillingen — i utredningenes verden — har kanskje ført til tykkhudethet at slik at andre syn og meninger ikke så lett slipper gjennom.

Det får være som det kan, faktum er at Haga forsvinner med bulder og brak, om vi kan være så fri å uttrykke det slik, men standpunkter må respekteres. Like sikkert er at NVE med Ingvald Haga mister en av sine dyktigste medarbeidere. Det er som vi innledningsvis var inne på — å beklage.

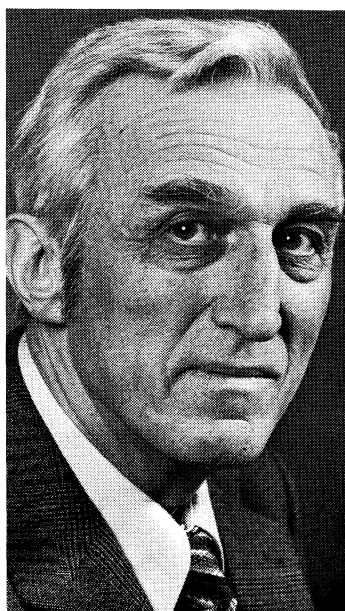
Det avkrever respekt å ta konsekvensen av sine meninger. Oss nikkedukker finnes det godt om — både her og der.

Red.

Adm. direktør Harry W. Bjerkebo

Det var med stor sorg vi i NVE mottok den triste meldingen om at administrerende direktør Harry W. Bjerkebo døde 29. juli, 63 år gammel. Vi var klar over at han gjennom flere år hadde vært plaget av sviktende helse, og at det kostet ham store anstrengelser å søke å overvinne de problemer hans sykdom førte med seg. Bisettelsen fant etter ønske sted i all stillhet 3. august.

Harry W. Bjerkebo var, med et par kortere avbrudd, knyttet til NVE helt fra avsluttet utdanning ved NTH i 1940.

Adm.dir. Harry W. Bjerkebo

Bjerkebo arbeidet fram til 1963 innenfor driften av statens kraftverker, de siste to år som fagsjef og leder av driftsavdelingen. I 1963 ble han tilsatt som administrerende direktør.

Bjerkebo gikk med stor iver og interesse inn for de mange og krevende arbeidsoppgaver han ble stillet overfor.

Selv om overgangen fra de tekniske og administrative spørsmål innenfor kraftverksdriften til de krav som ble stillet i stillingen som administrerende direktør var stor, viste han evne til å sette seg inn i de nye problemer som møtte ham. Ved studier og innhenting av informasjon ervervet han seg en betydelig kompetanse innenfor etatens arbeidsområde. På mange sentrale faglige områder ble han utpekt som NVE's representant i en rekke styrever og råd, både innenfor landets energiforsyning og i mer forskningsbetonte institusjoner.

Personlig var Bjerkebo et fint menneske, som satte strenge krav til seg selv. Han hadde alltid satt seg godt inn i de problemer han var satt til å løse, og de råd han ga bar preg av godt omdømme og stor viten.

Ved Bjerkebos sykdom og død har NVE og norsk kraftforsyning mistet en verdifull medarbeider, og vi lyser fred over hans minne.

Sigmund Larsen

Bredt anlagt bidrag fra NVE til Regjeringens kommende energimelding

Vannkraften er en fornybar energikilde. Muligheten for å bygge ut norske vassdrag til kraftproduksjon er ennå langt fra fullt utnyttet. Selv om vannkraftutbygging er forbundet med ulemper av naturvernmessig og økologisk art, mener Hovedstyret at utnyttelse av våre vannkraftkilder også for videre økning i kraftbehovet i Norge har så store økonomiske, miljømessige, ressursmessige og beredskapsmessige fordeler at landet bør dekke så mye som mulig av fremtidens energibehov ved hjelp av vannkraft. Inntil vannkraftkildene er utnyttet innenfor den ramme som blir satt ut fra rimelige vernehensyn, bør varmekraft i det vesentlige bare komme inn som et supplement.

De enkelte vannkraftprosjekter i vassdrag som Stortinget ikke har vernet må planlegges ut fra økonomiske og miljømessige hensyn i det omfang bestemmende organer finner nødvendig for et forsvarlig beslutningsunderlag, og fremme til konsesjonsbehandling på vanlig måte.

Dette er blant de råd NVE's hovedstyre gir Olje- og energidepartementet i en uttalelse på drøye 100 sider i anledning den energimelding som det er sagt skal komme i 1979. Et vidt spekter av saker i tilknytning til vassdragsforvaltning og elektrisitetsforsyning er tatt opp i uttalelsen. Her kan vi bare gjengi noen glimt.

Norge rikt på energiressurser

I verdensmålestokk er vannkraften av mindre betydning, men for Norge representerer den en meget betydelig og verdifull energikilde, slås det fast i uttalelsen.

Om kostnadsgrensen for økonomisk utnyttbar vannkraft settes til 205 øre/kWh midlere årlig produksjonsevne, tilsvarende kostnaden for kraft fra oljefyrt varmekraftverk, har vi følgende reserver:

Norges økonomisk utnyttbare vannkraft, midlere årlig produksjonsevne.

Varig vernede vassdrag ikke medtatt.

Beregnet økonomisk nyttbar vannkraft	151 TWh/år
Anslått bidrag fra opprustning av eldre kraftverk	6 »
Anslått bidrag fra nye småkraftverk	3 »
	160 TWh/år

Av dette var kraftverk som i et middelår kan gi 84 TWh utbygd ved siste årsskifte, 15 TWh var under bygging og vel 13 TWh var det søkt konsesjon for. Midlertidig vern og forslag om vern omfatter ca. 12,5 TWh.

Det regnes med at oljeproduksjonen i verden vil nå en topp allerede før 1990, og deretter avta. Norge vil da fremdeles kunne sikre sitt oljeforbruk fra egne kilder, mens mange andre land blir nødt til å erstatte oljen med annen energi. Etter ca. 2020 forventes det å være lite olje igjen.

Verdens gassreserver er i forhold til forbruket større enn oljereservene. På grunn av lokaliseringen vil det oppstå

vansker med å få gassen fram til forbruksområdene. Det kan derfor i enkelte regioner bli overskudd også på gass lenge før år 2000.

Verdens kullreserver er vesentlig større enn olje- og gassreservene, mens våre Svalbardforekomster er relativt beskjedne.

Antatte globale reserver av uran til kostnad under \$ 130 pr. kg er ca. 4,3 mill. tonn. Dette vil under bestemte forutsetninger kunne dekke behovet til noe ut i neste århundre. Norge har store forekomster av thorium, men thoriumgehalten er meget lav. Dette stoffet kan bli et framtidig kjernebrensel.

Det finnes en rekke andre energiressurser og kilder som i dag spiller en mindre rolle enn vannkraft, kull, gass, olje og kjernebrensel, men som likevel kan ha en viss lokal betydning. En kan nevne torv, trevirke, gjødsel og annet organisk avfall, vindkraft og geotermisk energi (jordvarme).

Torv vil neppe bli brukt som brensel i store anlegg i Norge, dels på grunn av kostnadene, dels fordi torv sannsynligvis er mer verdifull brukt på annen måte, og dels også på grunn av vern av våtmarksområder.

Geotermisk energi utvinnes foreløpig bare i form av vann eller damp der det forekommer vulkansk varme nær overflaten. Seinere kan det bli utviklet metoder til å ta i bruk større, varme bergarter. I Norge må en bore meget dypt, flere kilometer, for å komme ned i varme soner. NVE ser derfor ingen mulighet for at geotermisk energi vil bli utnyttet i Norge i overskuelig framtid.

Det er allerede i en rekke land tatt i bruk solpaneler for oppvarming av vann og rom. Videre er det utviklet solceller for direkte omforming av solstrålingen til elektrisk energi. Disse er foreløpig svært dyre, og ventes ikke å bli særlig utbredt før kanskje i neste århundre. En annen form for elproduksjon under utvikling består i konsentrasjon av solstrålingen ved speil mot et brennpunkt hvor det produseres damp for drift av en turbin.

De indirekte metodene for utnyttelse av solenergien er bl.a. vindkraft, bølgekraft, dyrking av hurtigvoksende planter og biokjemisk behandling av gjødsel og annet organisk materiale.

I Norge forskes det særlig på bølgekraft. Til to prosjekter er det dels bevilget og dels foreslått bevilget betydelige offentlige midler. Flere industribedrifter har også satset egne midler på disse prosjektene. En kan neppe vente de første kraftproduserende prototyper før mot slutten av 1980-tallet.

De omdiskuterte prognosene

En elektrisitetsprognose er et anslag på en mulig utvikling av etterspørselen etter elektrisk energi, basert på forutset-

ninger om befolkningsutvikling, produksjon og sysselsetting i de ulike næringssektorer, privat inntekt, priser på elektrisitet og annen energi osv.

Ved utarbeidelsen av prognoser søker en å belyse konsekvensene av forutsetningene uten å ta standpunkt til om resultatet er ønskelig eller ikke. En prognose er i så måte forskjellig fra et program. Et program er resultatet av beslutninger i styrende organer. Det bygger på prognoseresultater, konsekvensanalyser og politiske avveininger.

Det kan være grunn til atter en gang å framheve dette, når en ser hvilken behandling NVE's prognoser er blitt utsatt for i massemedia.

I år har det vært vanskeligere enn noensinne å utarbeide prognoser p.g.a. at de økonomiske framtidsutsiktene forandret seg under arbeidets gang og fremdeles er usikre. NVE måtte basere seg på Regjeringens langtidsprogram for 1978–81, men det er sagt allerede i uttalelsen til departementet at nye tall vil bli framlagt i løpet av høsten, basert på det reviderte langtidsprogram og framtidsutsiktene for øvrig, slik de nå bedømmes. Det kan nevnes at mens NVE's forrige prognose (fra 1976) for det alminnelige forbruk i 1985 lå på 68 TWh, ligger den nye på 66 TWh. Det tall som kommer til høsten ventes å bli enda lavere. Som kjent sikter Regjeringen i langtidsprogrammet mot at vi bør greie oss med 60 TWh i 1985. Til sammenligning var det alminnelige forbruk 47 TWh i fjor.

Hovedstyret peker på den lange forberedelsestid som er nødvendig for å sikre krafttilgangen. Derfor må en planlegge og gjøre forberedelser ut fra en antatt forbruksutvikling som ikke ligger for lavt. Hovedstyret mener at det skulle være forsvarlig inntil videre å legge til grunn for planleggingen en utvikling som går mot 66 TWh i 1985. I tillegg må regnes med kraft til kraftintensiv industri. Regjeringens program går ut på 34 TWh i 1985, mens denne industri i dag har kontrakter på 28 TWh.

Hvordan bør kraftbehovet dekkes?

Det er flere tenkelige måter å dekke den videre veksten i kraftbehovet på. Kull- og oljefyrte varmekraftverk er under planlegging. Hovedstyret foreslår at konsesjonsbehandling får settes igang. Kjernekraftverk har tidligere vært utredet, men etter Regjeringens bestemmelse er dette arbeid nå innstilt. En videre satsing på vannkraft er – som nevnt i innledningen – den linje Hovedstyret anbefaler. Det understrekes i uttalelsen også at ytterligere tiltak må gjøres for å sikre en best mulig utnyttelse av våre vannkraftressurser og vårt kraftforsyningssystem. Muligheten for opprusting av eldre kraftverk og bygging av nye småkraftverk er framhevet, likeså forsterkning av ledningsnettet for reduksjon av overføringstapene og utvidelse av «flaskehalsen». Det bør arbeides for innføring av H4-tariffen, hvor hovedtyngden av kraftprisen er lagt på kWh-forbruket, idet en antar at den vil stimulere til sparing. Med større kunder bør det utvikles avtaler om fleksibelt

kraftsalg for bedre utnytting av den tilfeldige kraften. Supplerende varmekraft fra egne varmekraftverk eller gjennom utvidede samarbeidsavtaler med nabolandene har samme siktemål. En videre rasjonalisering og styrking av eldistribusjonen utover i landet og en reduksjon av antall produksjonssamarbeidende driftsenheter fra dagens ca. 70 til 20–30, vil kunne forbedre utnyttelsen av produksjonssystemet. Kraft som vinnes inn på denne måten vil erstatte bygging av en tilsvarende mengde ny kraft.

Hovedstyret mener at de fylkesomfattende enheter bør overlates ansvaret for kraftoppdekkingen og sørge for en rasjonell organisering av produksjonssamarbeidet, engrosforsyningen og distribusjon av elektrisk energi innen fylkene. Disse spørsmål bør bringes til klarhet snarest mulig, sies det.

NVE har så på bakgrunn av de foreløpige prognoser gått inn for at planleggingen av den videre kraftoppdekking skjer på følgende grunnlag:

	1985	1990	1995	2000
Fastkraft fra rent vannkraftsystem, klarlagt	86	88	88	88
Importrettigheter	4	4	4	4
Ny vannkraft	8	19	24	25
Industrikraftverk	1	1	1	1
Kullkraftverk/Kjernekraftverk		2	12	20
Nye, fornybare kraftkilder			1	5
Totalt, TWh/år	99	114	130	143

Vesentlige deler av fastkraftbidragene fra importrettigheter og fra kullkraftverk er egentlig tilfeldig vannkraft. Innenfor rammen av forslaget vil en innbyrdes kunne variere innslagene av importrettigheter og egen kullkraft.

Ny vannkraft omfatter mange omstridte prosjekter. Det kan derfor være tvilsomt om den blir realisert fullt ut. Etter som denne vannkrafttilgang er uten vesentlige muligheter til framskyving av prosjekter, vil et vannkraftprosjekt som tas ut eller utsettes måtte erstattes av tilsvarende varmekrafttilskudd.

Når det gjelder vedtak om å sette

igang utbygging, understreker Hovedstyret at ved et fortsatt stigende forbruk vil de økonomiske konsekvenser av å få et prosjekt i drift for tidlig være små i forhold til en for sein idriftsettelse. Et midlertidig og tilfeldig overskudd kan eksporteres i henhold til utvekslingsavtalene og til priser som gir landet betydelige inntekter.

For å sikre besluttende organer størst mulig valg- og handlefrihet bør alternative løsninger avklares i god tid før utbygging nødvendigvis må besluttes, sier Hovedstyret i sin uttalelse til Olje- og energidepartementet.

Hovedstyreveteranen Nils Jacobsen har rundet de 70

Intervvju: Sverre Skara

– Første gang jeg kom i kontakt med NVE, og dermed energispørsmålene, var i 1947. Da ble jeg valgt som varamann til Hovedstyret, et verv jeg innehadde i åtte år. Fra 1955 har jeg vært fast medlem av det samme styret. Til neste år, da jeg «faller for aldersgrensen», kan jeg trygt si å ha vært heldig som fikk være med og oppleve på nært hold den rivende utvikling vår elektrisitetsforsyning har vært gjenstand for i denne tidsperioden.

Det er stortingsmann Nils Jacobsen fra Skjervøy i Troms som forteller dette i en «lynsamtale» med Fossekallen, der han etter avsluttet hovedstyremøte står med hatten i handa for å rekke flyet nordover.

Nå hadde det sin spesielle grunn at vi, ved denne anledning, vaktet på den gode Jacobsen ute i korridoren. Som de fleste vet fra aviser landet over rundet han nylig de 70. Det var, for å være nøyaktig, den 13. august. Vi er altså så fri å gratulere litt på etter-skudd, men Jacobsen skal vite at gratulasjonen er like hjertelig ment for det.

For Nils Jacobsen betyr det å fylle 70 år rent praktisk bl.a. at han ikke lenger kan gjenvelges som medlem av NVE's hovedstyre. Slike ting eksisterer det nemlig reglement for. Det hjelper ikke, som i Jacobsens tilfelle, å være sprek som en gyngest og se minst ti år yngre ut enn hva han i virkeligheten er. Dåsattesten og samfunnets paragraf kommer heller ikke den sprekke Skjervøy-fiskeren utenom. Men, hele neste år blir han å se med bunker av NVE-dokumenter under armene, heldigvis. Reglementet sier nemlig også at den valgte har å sitte valgperioden ut, og for Jacobsens del betyr det, som nevnt, ut 1979.

Vogt var rask til bens

– Trettiårs befatning med Hovedstyret inklusive seks generaldirektører er ikke småtterier å se tilbake på, Jacobsen. Forresten, hvem har vært den verste?

– Vogt, for han var så urimelig hard til å gå i terrenget. Den gang var vi ikke utstyrt med biler og helikoptere i samme grad som i dag, og når Vogt,

under hyppig forekommende befaringer, la ut så kvist og småstein spruttet, kunne det mange ganger være hardt nok å holde følge. Men, bortsett fra det var'n jo en bra kar.

Nils Jacobsen er en veltalende og rappmunnet mann. Hans uttrykksform er likeledes meget presis, og i lange klyv bærer det av sted over stakk og stein med skildringer av fordum dagers elproduksjon på 10 TWh som i dag er kommet opp i 80 TWh. 700 000 mennesker hadde ikke elforsyning i det hele tatt i dette landet, og vår største og første oppgave var å få bygget ut.

Nils Jacobsen

– Da var det hyggelig å reise omkring å snakke elforsyning. Det var som folk så for seg en ny og bedre fremtid der vi dukket opp. Som kjent er det ikke lenger slik. Etter hvert som det sterke presset på strømforsyning er blitt dekket, har også synet på utbyggingen endret seg. Mange hensyn melder seg, men et økt energiforbruk er ikke til å komme forbi. Skal økningen dekkes ved hjelp av olje eller

kull har man miljø og forurensning der som riset bak speilet. De fossile energikilder representerer en vesentlig større miljømessig skade enn utbyggingen av den gjenværende vannkraft.

Når det gjelder andre metoder som solenergi, bølgekraft m.v., står det igjen et langt forsknings- og utbyggingsarbeid før dette kan få særlig betydning i energisammenheng. Kjernekraften utgjøres også av en lagerressurs som etter hvert vil bli uttømt. Om vi i Norge kommer til å bygge kjernekraftverk, er først og fremst et sikkerhetsspørsmål. Kan sikkerhetsproblemet løses synes det klart at kjernekraften på langt nær vil være til samme miljømessige skade som kull- og oljeverk.

Energisparing er vanskelig

– Hva med energisparing?

– Energisparing er etter hvert blitt et aktuelt spørsmål. Rasjonering eller prisregulering som sparemekanisme vil føre med seg mange uheldige sider. Samfunnmessig viktige virksomheter kan, om enn utilsiktet, bli uheldig rammet og herved havne i en ugunstig situasjon. Videre vil en prisøkning ramme de økonomisk dårlig stilte hardest og man står overfor en sosialt sett ugunstig situasjon. Generelle sparekampanjer kan være en farbar vei, men ærlig talt, jeg må tilstå at jeg stiller meg skeptisk til resultatet.

Vi har ennå så mye vannkraft igjen i dette landet, at vi med en rimelig utvikling bør være dekket fram til århundreskiftet. Det vil stå på en politisk løsning som gir mulighet for å utnytte denne ressurs på en hensiktsmessig måte. Man oppnår også en nødvendig betenkningstid når det gjelder måten å møte kravene på, da det ikke lenger er noen vannkraft å bygge ut.

– Til slutt, Jacobsen, hva er betydningsfullt for Hovedstyret i NVE?

– At det er sammensatt av folk fra forskjellige deler av landet.

Der – var tiden ute! Flyet venter ikke, ikke engang på et hovedstyremedlem i NVE.

*

I 28 år representerte Nils Jacobsen Arbeiderpartiet i Troms på Stortinget.

Torbjørn Mengshoel, ny fagsjef:

Lederstillingene lønnes for dårlig

Intervju/foto: Sverre Skara

Da Torbjørn Mengshoel ble underdirektør for statskraftverkene i 1973, fortalte han i et intervju i Fossekallen bl.a. at han av natur nærmest måtte karakteriseres som *lat*. Ikke lat i den forstand at han på jobben satt med beina på skrivebordet og gjorde minst mulig. Det forholdt seg bare slik at han ikke kunne skilte med noen form for fritidsaktivitet. Hverken amatørdykking, fiolinspill eller teppeknyting kunne den gode Mengshoel påberope seg.

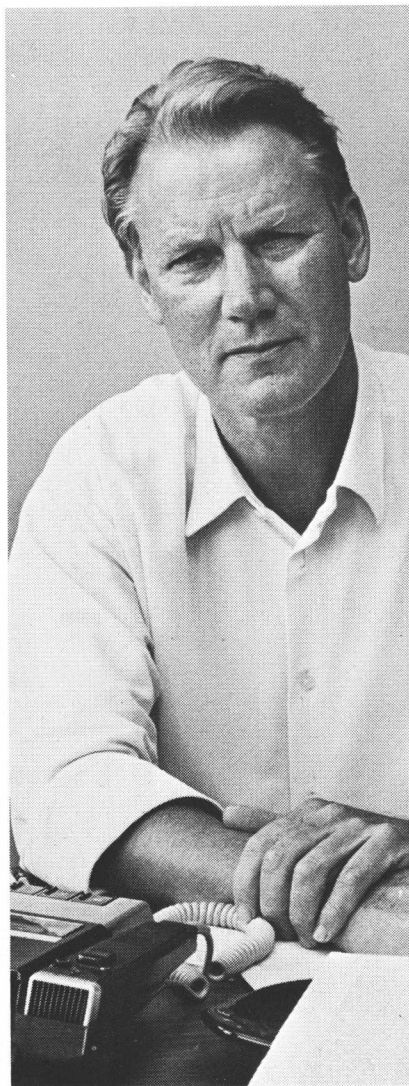
Fem år har faret hen siden den gang, og nå har Torbjørn Mengshoel blitt fagsjef i ny administrasjonsavdeling i Statskraftverkene. Fem nye år har han stablet til sin alder, men er brunbrent og spenstig å se til. Så kan han da heller ikke med samvittigheten i behold, ved denne anledning, trekke frem hobby-

Fra 1945, da han ble nominert på Arbeiderpartiets liste for Troms som fiskernes kandinat, ble han nominert og gjenvalgt ved hvert eneste valg til og med stortingsvalget 1969. Det var aldri tvil om hans kandidatur, inntil han selv sa takk for seg i god tid før stortingsvalget i 1973.

Han har vært medlem av Skog- og vassdrags- og industrikomiteen i årene 1945–57, medlem av samferdselskomiteen 1957–73. Videre var Nils Jacobsen medlem av rådet for Statens Fiskarbank 1952–76, medlem av aspirantnemnda for utenriksstjenesten 1954–69 og i samme tidsrom medlem av Rådets trafikkutskott. Medlem av representantskapet i A/S Sydvaranger 1960–75. Styremedlem i Fiskernes Redskapsfabrikk A/L 1964–66. Formann i noen år i styret for Geofysisk Malmleting i Trondheim og i NGU. Medlem av Troms fylkes Havnekomite i tiden 1945–60, for å ha nevnt noen av de verv og oppgaver Nils Jacobsen har vært borti gjennom årene. Tilsammen har det blitt mye og allsidig livserfaring et enkelt menneske til del.

latskapen. Senest i sommer stilte han på NVE-laget i tennis i idrettsutvekslingen mot svenskene. Dette er imidlertid sånt som bagatelliseres av Mengshoel selv, viftes vekk, er ingenting å snakke om. Av andre karakteriseres han som en meget habil spiller. Det er for øvrig 25 år siden i år at Mengshoel smatt inn gjennom NVE-porten for å bli der for godt, ser det ut til. Da han feiret 20-årsjubileum, ble han underdirektør.

– Det gir grunnlag for en smule nysgjerrighet med hensyn til hvor jeg hav-

Fagsjef Torbjørn Mengshoel

ner når jeg har vært 30 år i NVE, spør den nye fagsjef. Dessuten, kanskje det late fritidsmennesket i ham på det tidspunkt har brakt en mesterskaps-tittel eller to i fribryting. Det vil tiden vise!

– Administrasjonsavdelingen med tilhørende fagsjefstilling ble opprettet fra 1. januar i år, men avdelingens saksområde har vært samlet i en enhet siden 1971, da jeg som sjef for sekretariatet i direktoratet fikk i oppdrag å lede også innkjøpskontoret. Det er stort sett disse to enheter som i dag utgjør arbeidsområdet i Administrasjonsavdelingen. Etter min vurdering er det særlig to områder som ligger tilbake innenfor avdelingens virkeområde, nemlig innkjøpsfunksjonen og økonomifunksjonen. For å styrke disse felter fikk vi samtidig med fagsjefstillingen opprettet ny stilling som sjef for et reorganisert innkjøpskontor og en stilling som sjef for et nyetablert økonomikontor, forteller fagsjef Mengshoel, og legger til at han hadde tro på at disse stillinger skulle gi et effektivt tilskudd til arbeidskapasiteten innenfor disse to områder. Nå har imidlertid troen etter hvert begynt å vakle en smule. To ganger er det avertert etter folk til disse stillingene uten at det har meldt seg søkere en har funnet det riktig å satse på.

– Hvis vi skal lykkes med den tilskattede styrking av økonomi- og innkjøpsseksjonene, kan vi ikke fire på kravene til faglig innsikt, samarbeidsevne og organisatorisk/administrativ erfaring, poengterer Mengshoel.

– Og årsaken til disse begredelige tilstander?

– Vi kan ikke med sikkerhet vite om det f.eks. er for svak avlønning som begrenser interessen hos kvalifiserte folk, men det ligger nær å anta det. Eksempelvis var det så godt som ingen søkere fra privat virksomhet, selv om en lett kunne falle på den tanke at de vanskelige tider for deler av næringslivet burde gjøre stillingene hos oss interessante. Arbeidsoppgavene er opplagt interessante, og det er mange jobber i næringslivet som gir utmerket praksis for disse stillingene hos oss. Til

Personalbehandlingen i tilsettingssaker

Den sentraliserte ansettelsesordning ved NVE fører til så store ulemper for distriktene at vi som ansvarlige driftsledere ved distriktsadministrasjonene utsettes for en unødig sterk psykisk slitasje. Til sine tider er vi i situasjoner da vi opprettholder driften av et så samfunnsviktig produksjonsapparat, som kraftproduksjonen representerer, bare ved å bryte lover og forskrifter for elektriske anlegg. Til sine tider tar det opp til 13 måneder fra vi ber

om personell som er budsjettmessig godkjent til at eventuell ansatt kan tiltre og hvor ofte mister vi ikke gode kandidater under den lange behandlingstiden i etaten. De stakkars funksjonærene ved AP blir stadig utsatt for hard kritikk, mens det er systemet som er feil og totalt foreldet etter moderne organisasjonsprinsipper.

Driftsjef Voldhaug holdt et glimrende innlegg under en større samarbeidsutvalgssamling i Brumunddal,

der for øvrig referatet etter snart 3 år enda ikke er utsendt. Dette innlegget var et forslag til desentralisert behandling av en rekke tilsettingssaker, der kandidatenes krav til objektiv og grundig behandling ble ivare tatt gjennom lokale tilsettingsråd der organisasjonene var representert. Innlegget sto i sin helhet i Fossekallen, siden har intet annet hendt bortsett fra at sentrale NEKF-representanter har uttalt seg meget sterkt imot forslaget. Har ikke NEKF sentralt tillit til sine lokale tillitsmenn, må vi spørre oss noe undrende når den nye lov om arbeidsmiljø ønsker størst mulig medvirkning til løsning av problemene nærmest problemenes forankring.

Er det ikke snart på tide å få en åpen debatt om demokrati om maktkonsentrasjon i våre organer og organisasjoner? Skiller vi oss vesentlig ut fra tillitsverdige personer på lokalplan i forhold til for eksempel Arbeidstilsynet?

Fra bladet «Arbeidsvern» nr. 3, juni 1978 står det en artikkel under overskriften «Tilsetting i Arbeidstilsynet desentraliseres». Sitat: «For stillinger i det lokale arbeidstilsyn gjelder at departementet tilsetter distriktssjefer, mens tilsettingsrådet i hvert av de tolv lokale arbeidstilsyn tilsetter kontorpersonale, tilsynsinspektører, fysioterapeuter, bedriftssykepleiere, ingeniører og laboranter» sitat slutt.

Hva mener NEKF og A-direktoratet er galt med våre distrikter siden de ikke kan gå med på en tilsvarende ordning? Unnskyld at jeg spør!

Vidar Bern

og med bolig stilte vi i utsikt, sukker den nye fagsjef en tanke oppgitt over slike tilstander.

– Helt svart var det imidlertid ikke. To, siger og skriver to, søkere fra privat næringsliv meldte seg, fortsetter Mengshoel. Da ansettelsen i stillingen som innkjøpssjef ble aktuell, trakk vedkommende søknaden sin tilbake. Etter konferanse med familien, hadde man kommet fram til at inntektsreduksjonen ble for stor. Den andre søkeren, altså til økonomisjefstillingen, var nærmest hva vi betegner som saksbehandler uten å legge noe fornærmelig i det. Poenget var at han lønnsmessig sto høyere enn f.eks. våre fagsjefer. Dette sammen med den ringe interesse for jobbene, indikerer at vi betaler så dårlig for slike lederstillinger at vi overhode ikke kan konkurrere med næringslivet om de helt gode folk. Det er i grunnen bare en bekreftelse på den store lønnsforskjell når det gjelder lederstillinger i privat virksomhet sammenliknet med offentlig, men dette tør være allment kjent. Jeg kan ikke uttale meg om lederskiktet i offentlig virksomhet. Det er vel egentlig ikke mange som kan ha bastante meninger om det, mener Torbjørn Mengshoel.

– *Må det fires på kravene?*

– Jeg kan bare si at vi, når det gjelder disse to meget viktige stillinger, ikke kan konkurrere med næringslivet. Det skal bli gjort et tredje forsøk på å avertere, men det må etter mitt skjønn bli det siste. Det later til at det må fires på kravene til kvalifikasjoner, hvilket for disse stillingene spesielt, er,

veldig uheldig fordi kvalifisert lederskap, etter min bedømmelse, er helt avgjørende for å oppnå en tilfredsstillende standard på to meget viktige ledd i vår bedrift, nemlig innkjøp og økonomi.

– *Det ble meget innkjøp og økonomi, Mengshoel.*

– Ja, fordi disse områdene ligger mitt hjerte nær, og fordi vi her står foran en kraftig opprustning. Dessuten har vi allerede nå merket at det finnes skjær i sjøen.

De øvrige arbeidsoppgaver ved avdelingen? Jo, de går sin gang mer eller mindre bra. Det kommer bl.a. an på de øyne som ser. Selvfølgelig kan mange ting sikkert gjøres bedre hos oss, som jeg skulle tro, også i andre avdelinger. Det er kanskje tillatt å si uten å bli tatt altfor alvorlig, at de feil som gjøres hos oss er mer allment synlig enn de feil som gjøres på et teknisk spesialisert fagkontor. Det gjelder særlig servicevirksomheter som arkivene, tekstbehandling, hustrykkeriet, postbehandlingen – for å nevne noe. Hvis det ikke går så glatt som ønskelig innen disse områder, merkes det fort – av mange. Selvsagt skjønner jeg godt at dette virker irriterende på opptatte, travle mennesker.

Det hersker for øvrig en grei og saklig tone i Statskraftverkene, etter min mening, og en trenger ikke å kvie seg for å bringe vanskelighetene på bane, heldigvis, slutter den nye fagsjefen.

Vi gratulerer med den nye verdighet, og ser med spenning fram til 1983, da en ny fem-års-periode tar slutt for Torbjørn Mengshoel.

Ny E-direktør

Ved kgl. res. av 23. juni 1978 er fagsjef Asbjørn Vinjar beskikket som direktør for Elektrisitetsdirektoratet i NVE.

Etter mange års virke innen vår etat er Asbjørn Vinjar en velkjent mann både ute og inne, hadde vi nær sagt.

Vi kommer tilbake med et intervju med Vinjar i neste nummer.

NVE på «Bygg -78»

E-direktoratet, Forbygningsavdelingen og Natur- og landskapsavdelingen ble presentert på NVE's stand i Nidarøhallen i Trondheim under utstillingen «Bygg-78».

Foruten firmaer med tilknytning til bygningsbransjen deltok 40 statsinstitusjoner og etater. Disse hadde samlet sine stands i en egen hall.

Gjennomgangstema for NVE's stand var utnyttelse og bevaring av ressurser, vist med bilder og plansjer om energiforbruk og -økonomisering. Forbygningsavdelingen viste bl.a. et luftfoto med inn-tegning av utførte og planlagte forbygninger i Nedre Orkla mens Natur- og landskapsavdelingen viste billedmateriale fra Terskelprosjektet og lysbilledeserier om landskapspleie og vegetasjonsetablering.

Utstillingen var åpen fra 27. mai til 4. juni og ble besøkt av omlag 60 000 mennesker.

Bildet viser Forbygningsavdelingens del av standen.

Litt mer om «hjelpkraft»

Dessverre snek det seg inn et par feil i mitt innlegg i Fossekalen nr. 4, side 10, som snur dette såpass på hodet at jeg må få lov å korrigere:

Det skulle stått: «Dessuten – i U-land kan energiproduksjonen mangedobles av vannkraft alene.»

Realitetene bak dette kan være interessante nok og dokumenteres av Verdensbanken og WAES-rapporten: «I U-land – hvor vannkraft utgjør henimot halvparten av all elektrisitetsproduksjon – er bare ca. 4 % av de enorme vannkraftressurser på over 2000 GWe utnyttet.» På en slump svarer dette til et par tusen varme- eller kjernekraftverk i 1000 MW-klassen!

Dessuten kommenteres det: «Den fremtidige utnyttning av disse ressurser kunne økes vesentlig dersom I-land valgte å overlate sine kraftintensive

industrier til U-land, f.eks. på grunn av egen ressurs – og miljø-problemer. Det påpekes mulighetene for aluminium-industri i Syd-Amerika og petrokjemiske industrier i OPEC-land til fordelaktige kostnader.»

Disse kommentarer bærer direkte på våre egne velkjente problemer, og vrir også vårt påståtte global-nordiske ansvar for maksimal utnyttelse av våre egne ressurser i retning av ansvar for bistand til U-land, slik at disse kan bli i stand til å nytte sine ressurser under egen styring.

Dette har NORAD allerede begynt å engasjere seg i, og det burde også interessere våre entusiastiske og erfarne kraftutbyggere og myndigheter. Ville det ikke således være en god idé å opprette et eget kontor for å organisere slik teknisk bistandsvirksomhet i større skala? Det synes som om dette kunne

bli både hjelp og hjelp til selvhjelp. Mangel på utfordringer ble det neppe, og ringvirkningene kom sikkert også våre egne industrier til gode. Dessuten er det i god NVE-tradisjon fordi tidligere generaldirektør J. Vogt var en av de første som engasjerte seg i det såkalte Zaire-prosjektet – kraftverket til 36 000 MW – for snart en menneskealder siden. Også der er det fremdeles høyt opp og langt frem, noe som dessverre understreker de forhold jeg tidligere har vært inne på og Diesens svake premisser.

Jeg forsøker å illustrere de store misbruk og overforbruk av energi, og det var ingen grunn til spørsmålstegnet etter Toynbee-sitatet. Det skulle tvert i mot vært et dobbelt utropstegn: «Vi i vesten lever i den materialistiske egoismens århundre!!»

Per Hals

Tanker etter Orkla-debatten i Stortinget

Orklapropen ble bokanmeldt i nr. 3, og her avrundes dette med noen tanker etter stortingsdebatten 25/5. Flere steder der propen gikk på gummisåler, kalte stortingsrepresentantene en spade for en spade. Jeg tror det er sunt for planleggere å lese referatet fra slike debatter, for da ser man at visse tabuemner likevel kan luftes. Ved hjelp av sitater kan man bevise nesten hva som helst, og derfor må leserne være skeptiske. Men likevel har jeg dristet meg til å plukke en bukett.

Jordvern

Eian: «De som imidlertid karakteriserer Innerdalen som høyproduktivt jordbruksområde er hinsides all forståelse for hva det vil si å drive jordkultur 800–900 meter over havet.»

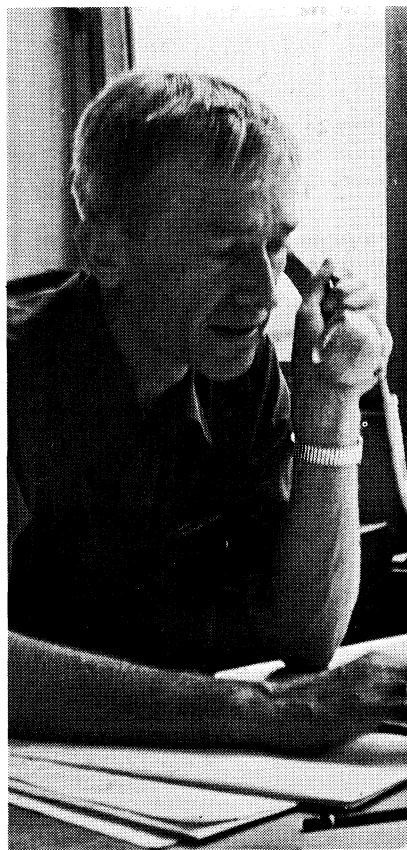
Westermoen om Nerskogen: «Hva slags framtidsplaner mener egentlig motstanderne av utbyggingen av Orkla-Grana kan være noenlunde realistiske for norsk jordbruk? Jeg tror nydyrkingen og kultivering i disse distriktene vil øke, selv om det totale areal av teoretisk sett dyrkbar mark blir redusert. Teorier gir som kjent lite føde, både for mennesker og dyr. Det er ca. 19 000 dekar, så det skulle være nok å ta av for generasjoner framover. I dag er det dyrket ca. 2500 dekar.»

Flå: «Det er forståelig at planane om desse magasinane har ført til sterke reaksjonar, ikkje minst fordi det her blir teke store areal i eitt jafs. Dette verker langt meir brutalt enn når dyrka jord ved byar og tettsteder bit for bit blir lagt under asfalt og betong, sjølv om dette over tid representerer langt større verdier fordi det her gjerne dreiar seg om leiddreven kornjord. Når eg registrerar det voldsomme engasjement som natur- og jordverninteressar legg for dagen i Orkla-saka, må eg seia at eg saknar det same engasjement når det gjeld nedbygging av høyproduktive areal i sentrale strok.»

Jeg tror at dette bør oppfattes som et signal til planleggere om at vi ikke lenger skal være fullt så vettskremte når det gjelder å foreslå utnyttelse av en god magasinmulighet som innebærer neddemming av jord. Man må ikke glemme faren for at elsystemet kan mettes på lavregulerte prosjekter.

Haus: «Når det gjelder jordvernet, skal en også ta med i vurderingen at denne regulering sikrer verdifull dyrka jord nede i dalen mot flomfare. Og dette er mer verdifull jord, der avlingene er høyere og plantevalget større.»

Merkelig nok var ikke dette nevnt i propen. Lesere på hovedkontoret har sett dette illustrert i Forbrynningsavdelingens utstilling i resepsjonen.

Overing. E. Tøndevold

Kraftbehov

Skarstein: «Elektrisitetsforsyningen består ikke og skal ikke bestå av «småkongedømmer», og man kan følgelig ikke se på kraftbehovet i Hedmark og Sør-Trøndelag isolert. Det er kraftbehovet i Norge som må vurderes og eventuelt være begrunnelsen for å bygge ut Orkla-Grana.»

Statsråd Gjerde: «Til dette må det svares at en ikke kan regne med noe overskudd av betydning i resten av landet.»

Når man fremlegger en sak, er det viktigere å ha gode argumenter enn å ha mange. For selv et eneste dårlig argument blir en godbit for motstanderne, og debatten risikerer å bli avsporet. Nå som vi har fått samkjøringen, burde man hedre Harald Hårfagres minne ved å modernisere Vassdragsreguleringslovens § 5 b og Vassdragsdirektoratets retningslinjer slik at man forlanger Norges kraftbalanse istedenfor søkerens.

Prognoser

Diskusjoner om hvor sterkt elbehovet må forventes å stige i årene fremover hører hjemme i en energidebatt. I Orklasaken burde man ha konsentrert seg om i hvor stor utstrekning dette vassdraget skal være med på å dekke stigningen. Men ikke uventet var det mange talere som sporet av. Det er å håpe at etter energimeldingen er debattert i Stortinget, vil man holde seg til saken når de enkelte vassdrag kommer opp til behandling. Kanskje vi bør få en rullerende energimelding som debatteres først i hver eneste vårsesjon?

Langlo: «På grunn av den tekniske og økonomiske planlegging er det likevel nødvendig at vi planlegger den langsiktige forbruksutvikling på rett måte. NVE har gjort dette i sine prognoser, og NVE har bygd på dei signal m.a. Stortinget har gitt. Prognosane frå NVE har derfor krav på å bli tatt alvorleg. Desse prognosane er i dag dei beste vi har, og er utarbeidede av det fagorgan vi sjølve har opp-

Dette må varme våre prognosefolk, som i det siste har måttet tåle mye kritikk som er helt bak mål.

Skal vi i fremtiden unngå energidebatt i hver eneste vassdragsregulerings-sak, er det nødvendig å behandle tabuemner i energimeldingen. Et eksempel på dette er den kraftintensive industrien. Selv om jeg langt fra er enig med professor Terje Hansen i ett og alt, synes jeg man seriøst må drøfte hans motforestillinger til visse etablerte sannheter. Det har lenge vært god latin å si at dersom verden trenger disse produktene, er det bedre at de lages med vannkraft i Norge enn at de lages ved at man må forbruke mer av lagerressursene olje og kull i utenlandske varmekraftverk. Jeg synes det er beklagelig at Hansen ties i hjel når han hevder at slik produksjon bør flyttes til Midt-Østen hvor gassen i oljefeltene går til spille og til de steder i Afrika og Syd-Amerika hvor store utbygde billige

Selvsagt er det ikke aktuelt å nedlegge høyeffektive nye fabrikker. Men i energiøkonomiseringens tidsalder må det være et tankekors at man ikke forlengst har fått frigitt 850 GWh/år som disponeres av statsselskapet DNN's eldgamle aluminiumverk i Tyssedal med 250 ansatte. (Tallene er fra Stavanger Aftenblads intervju med Hansen 4/8). Det måtte være interessant å få vite hvor mange nedlagte arbeidsplasser i annen industri som kunne vært reddet ved hjelp av «subsidiene» i Tyssedal. Hansen er forresten mer fremtidsrettet og påpeker at subsidiene kan investeres i ny industri.

Stavanger & Aftenblad

Redaktører: Jon Arnes (ansvarlig) og Per Surneik — Disponent: Sveth Kvernland

Et umulig prosjekt

Norsk Hydro har nok en gang presentert en utbyggingsplan for Karmøy. Fabrikken, denne gang basert på strøm fra eget nett, 500 millioner kilowatt-timer skal etter planen gi 150-200 nye arbeidsplasser. Det er halvparten av den strøm som en by som Stavanger bruker til varme og lys, bolig og næringsliv, fritid og sysselsetting for sine 80 000 mennesker og 30 000 arbeidsplasser.

I en periode da vi med sikkerhet kan forutse en økende energiknapphet og stigende priser, må spørsmålet i all enkelhet bli: Er dette en fornuftig måte å utnytte norske naturressurser på, å plove så enorme kraftmengter inn for å skaffe 200 arbeidsplasser? Særlig grunl blir forholdet når en vet at den samfunnsøkonomiske verdien av den slags kraft ikke er mer enn treveljparten av den slags forbrukere nå må betale for ny kraft.

Denne problemstillingen vil måtte tvinge seg fram i den politiske utformingen av en framsidig energipolitikk. For tiden vil våre folkevalgte få lo og råd i å debattere den: Ved Regjeringens nåværende energiskjematiskering som kommer fram i høst, og ved energimeldingen som kommer neste år.

Størelseverk-industrien i Norge skal for all del kreditteves nye år æren for landets velstandsvikling. Den var i sin tid — og langt opp i etterkrigstiden — vår eneste mulighet for salg av eksportkraft som naturressurs. I dag er problemstillingen en annen: Dels kan vi selge kraften direkte til bedre priser over grensen, dels står norske myndigheter i et dilemma ved påtvinget utbygging av nye væsdring, dels står vi på kanten til å miste hoved, med både de resurspolitiske og økonomiske betenkeligheter dette har.

Disse fundamentale endringer kan ikke passere med argumentet for å bevare arbeidsplassene. Det er slett og må nødvendigvis tillegges politisk vekt. Men å forsvare utbygging av nye arbeidsplasser under slike perspektiver, vil være ytterst vanskelig.

Aftenbladet har ved flere anledninger reterert de alternative synspunkter som økonomer Torje Hansen de siste år har underbygget for alternativen. Norsk Hydro nå vitterlig har en halv milliard kroner watterm disponibelt i sitt eget kraftseksjon, ber ordening til regningsværende priser for besage pass systemet og kan framfor all bil en innvekst for annen måte å disponere våre ressurser på. I professor Hansen regnestykke, ville dette kraftsalget kunne gi Norge en nettinntekt på 20 millioner kroner årlig — et pent tilskudd til å kunne bygge ut mangt slags alternativt virksomhet på Karmøy.

Norsk Hydro har spilt ballen opp i luften. Det er staten som må dringere spillet videre.

Erik Tøndevold

**Som et apropos til ovenstående betrak-
ninger bringer vi i faksimile en leder-
artikkel i Stavanger Aftenblad av 17.
august i år.**

Bondhusbre-inntaket en suksess?

I Fossekallen nr. 5–1977 skrev jeg en liten artikkel om dette pionerprosjektet som skulle gi oss kunnskap om vannets «vandringer» under store ismasser, slik at vi kunne bli istand til å «melke» denne ressurs på tilstrekkelig høyt nivå i en regulering.

Jeg omtalte dramatikken og romantikken ved dette interessante og spennende arbeide på en hard arbeidsplass, men nevnte intet om resultatet. I fire år foregikk letingen etter vannet som vi visste var under isen siden en mektig breelv kom ut av «porten» ved Bondhusbrearmen langt nede.

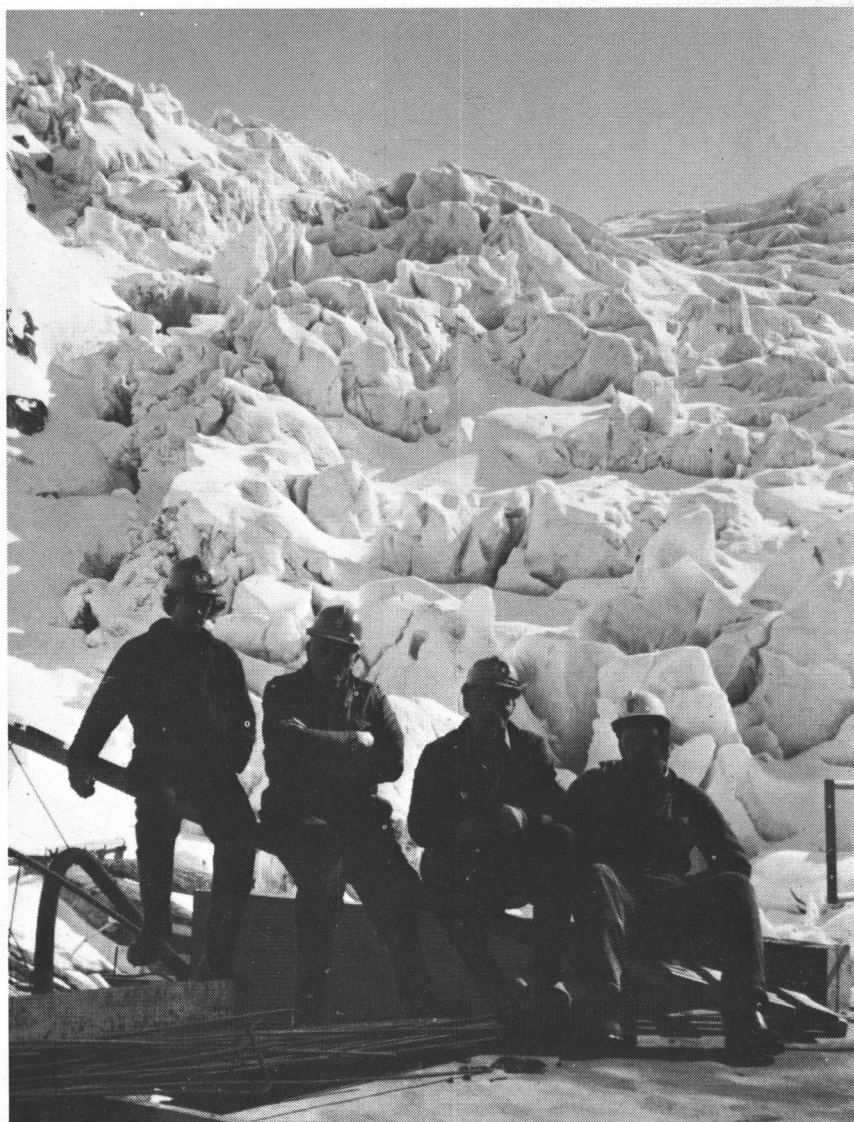
Planleggerne tok utgangspunkt i den enkleste løsning, nemlig at vannet rant på det dypeste partiet under isen der fjellformen sannsynligvis var en U-formet dal. Etter første vinter ble denne enkle problemstilling forlatt og man kom til den erkjennelse at vannet kanskje valgte sine egne veier og nye for hvert år, sannsynligvis avhengig av isens trykk og bevegelse. Etter noen år med en leting som nesten endte i oppgitthet, så tok vi et tenkeår, det var året 1977. Vinteren ble benyttet til å måle ut nøyaktig profil av fjellet fra tunnelen under brearmen. Fra faste punkter boret vi hull i vifteform til vi gikk gjennom fjellet og over i isen. Med nøyaktig vinkel og avviksmålinger kunne vi tegne inn gjennombruddstedene slik at vi fikk en god oversikt over fjellets topografi under 170 m med is. Sommeren 1977 registrerte vi regelmessig hvilke hull som førte vann og ved saltutslipp i Holmavatn, som gjennom sitt avløp forsvinner under isen, fant vi igjen elveleiet i prøvehull ved å måle vannets ledningsevne.

Humøret svingte fra pessimisme til optimisme etter som datatene fra denne systematikk løp inn til vårt kontor i Sauda. Vi så der mulighet til å få tilbake investeringene i produsert energi i Mauranger. Etter et møte i SB der pengene måtte bevilges og arbeidet godkjennes, startet vi tunnel-drift i januar 1978. Våre antagelser m.h.t. fastleggelse av avløpet fra Holmavatn fikk vi bekreftet i mars da vi etter gjennomslag av den ene tunnelen smeltet tunnel i isen langs med fjelloverflaten. Vi fant et stabilt leie for en helårsvannføring med en vannmengde lik vannløpet fra Holmavatn.

De andre gjennomslagene ga heller svakere opplysninger. På dette grunnlag konsentrerte vi arbeidet om utforming av Holmavatn-inntaket og i siste

uke i april tok vi gjennomslag med dram på røysa og skikkelig god gammel is til kjøling. Etter en «kald» vente-

tid med vintervær og lite vann kom de gledelige meldinger med varmen i midten av mai: vannføringen økte for hver dag fra 60–70 l/sek. til 120 l/sek. første døgn og deretter aksellererende til 7 m³/sek. etter 5 dager, samtidig med at det var kraftig regn «ute i dagen». Etter opphold i regnet har vannføringen pendlet rundt 4 m³/s og dette gir så gunstig produksjonsresultat at siste års tunnelarbeider blir betalt på 1 1/2 måned.

Men Bondhusbrearmen i bakgrunnen har – fra venstre – Terje M. Enes, Martin «på taubanen» – også Enes, Selmer Enes og Ståle Lunde slått seg ned et øyeblikk på taket av «Vinduet» som landings- og boplassen populært benevnes.

De andre sjaktene har gitt varierende, men lav vannføring, slik at der er det for tidlig å si om vi har klaff. Vi kan konstatere at helårsvannføring har fast løp under isen, mens sommervannføring skifter løp p.g.a. de stadige endringer som gis av isens bevegelse, morene forskyvinger, istrykk og andre mere ukjente faktorer. Våre folk som har ledet arbeidet og registrert alle data vil i løpet av året komme med en erfaringsrapport som vi håper kan være til hjelp for planleggerne av Breheimen. Vi vil nå ta et hvileår og observasjonsår for å se om det skulle være grunnlag for noen flere tunneller, sjakter, gallerier o.l. enn noe annet sted i våre reguleringsanlegg.

Vi ved Vestlands-verkene ser på dette som en morsom oppgave som har stilt våre karer krav av pionerkarakter og der resultatet gir oss grunnlag for stolthet. Jeg tror våre kolleger ved SB og brekontoret deler dette syn.

Vidar Bern

Skytebasen, J. Svoren, er her i ferd med å tenne den siste salven.

Uten mat og drikke nytter det heller ikke på Bondhusbreen. Fra venstre og rundt bordet sitter: Knut Øyre, Terje M. Enes, Per Flatebø, Olav Enes, Nils Gausvik, Terje S. Enes, John Flatebø og Selmer Enes. Alle er våre folk.

Barnehage ved Hovedkontoret – når da?

Av Dan Lundquist

I denne artikkel vil vi prøve å gjøre rede for hva som er skjedd, hva som skjer og hva som kan skje i «barnehagesaken». Vi er en gruppe ansatte som er gått sammen for å arbeide med en barnehage ved hovedkontoret som mål. Vårt utgangspunkt og håp er at med det behov, de midler og den vilje som er tilstede i dag skal en heldags barnehage (daghjem) ved NVE kunne være et faktum til neste sommer.

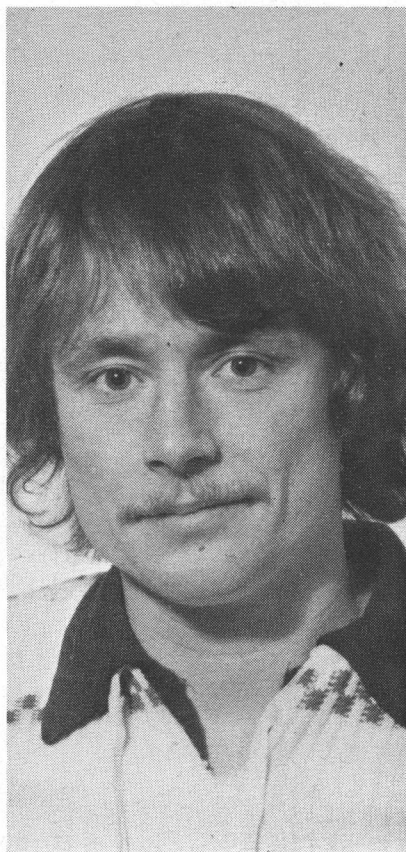
Tilbakeblikk

Forslag om opprettelse av barnehage ved hovedkontoret er diskutert i Samarbeidsutvalget ved flere anledninger. Første gang et slikt forslag ble tatt opp var i november 1964 og utredningen endte i januar 1967 med at en besluttet å ta saken opp med departementet i håp om å finne en fellesløsning for statens sentrale administrasjoner i Oslo. I oktober 1967 dukket så spørsmålet om en barneparkering opp på dagsorden. Denne gang endte behandlingen med en anmodning om å undersøke mulighetene for sammen med andre bedrifter i strøket å etablere en barnehage. Neste fremstøt ble gjort i desember 1968 og resulterte i en beslutning om å undersøke behovet ved å sende ut et spørreskjema til de ansatte. Imidlertid fant en i desember 1969 at det var liten grunn for en slik spørreunde, hvorefter saken inntil videre ble utsatt. I januar 1974 ble endelig det faktiske behov for en barnehage konstatert ved en spørreunde etter at NORAD hadde henvendt seg til NVE for et eventuelt samarbeid i saken. Behovet den gang var 22 plasser. Prosjektet strandet en gang 1975–76 på grunn av at NORAD ikke hadde midler til å bekoste de lokaler en trengte på den tomt en allerede disponerte.

Aksjon 1978

I januar 1978 begynte vi, noen ansatte ved hovedkontoret, å røre i gryta igjen. Utsendelsen av et spørreskjema (med etterfølgende kontroll) viste et behov på ca. 50 barnehageplasser blant

de ansatte ved hovedkontoret. Med dette resultat som bakgrunn foreslo vi at Samarbeidsutvalget skulle ta saken opp nå ny. Det faktum at staten i dag bevilger penger til oppstart og drift av barnehager mente vi ga oss bedre forutsetninger til å lykkes enn tidligere forslagsstillere. Omtrent samtidig sendte NIF og NITO hvert sitt brev til Samarbeidsutvalget hvor man tok opp den samme saken. Blant annet pekte man på at en i dag risikerer å miste personell i alle stillingskategorier på grunn av mangelen på barnehageplasser i samfunnet.

Dan Lundquist

Behandling av saken

Barnehagesaken er nå diskutert av Samarbeidsutvalget i to møter i 1978, 27. januar og 3. mars. På det første møtet ga man Velferdskontoret i oppdrag å komme med konkrete forslag. På det andre møtet besluttet man å

vente på en klarlegging av byggeplanene på Smestad før en ville begynne planleggingsarbeidet i barnehagesaken. Den 12. mai hadde vi (Marit L. Fossdal og Dan Lundquist) et møte med overingeniør Audun Hage (som utreder kontorbyggplanene på Smestad), velferdssjef Harald Graatrud og formannen i Samarbeidsutvalget Knut Rønningen. Vi fikk her gjort rede for hvor saken sto når det gjaldt kontorbygg på Smestad og hvilke alternativer som var mulige. Det fremkom også at man fra ledelsens side ikke vil binde seg til noe før konkrete planer for utnyttelsen av Smestadområdet foreligger. Barnehagesaken vil bli tatt opp til vurdering når Smestadplanene har fått klarere form (sannsynligvis) til høsten).

Hva nå?

Vi vil imidlertid ikke vente så lenge med å utrede hvordan vi skal få vår barnehage materialisert. Når tomtespørsmålet på Smestad forhåpentligvis blir løst, ønsker vi å være forberedt på å ta oss av de praktiske oppgavene. Og hvis vi ikke får plass på Smestad, vil vi gjerne ha oversikt over hvilke andre løsninger som er mulige. I det følgende vil vi gjøre rede for hva vi vet pr. i dag.

Barnehagens størrelse og organisasjon

En barnehage deles inn i avdelinger med et visst antall i hver. En avdeling for barn under 3 år kan ha maksimalt 8 plasser og en avdeling for barn over 3 år maksimalt 16 plasser. For våre behov passer en barnehage med to avdelinger for barn under 3 år og to avdelinger for barn over 3 år. Dette gir oss i alt 48 mulige plasser. Flere kan vi heller ikke regne med da en barnehage totalt ikke bør ha mer enn 50 plasser.

Tomt og lokaler

Departementets retningslinjer angir 50 m² brutto tomt pr. barn og henholdsvis 8 og 13 m² brutto lokaler for barn over og under 3 år. For den fire-avdelingens barnehage vi trenger betyr

dette at vi må ha 2 500 m² tomt og 448 m² lokaler. Dette er et minstekrav. I tomtearealet er da innberegnet tilkjørselsvei og parkeringsplass. Lokalene inkluderer også kontorer og oppholdsrom for personell.

Uteaktiviteter

Ved vurderingen av tomten må en ta hensyn til faktorer som topografi, vegetasjon, lokalklima og omgivelser da disse skaper det miljø barna skal være ute i. Det er viktig at barna får muligheter til ulike slag av uteaktiviteter i et miljø som stimulerer deres fantasi og initiativ. Variert terreng og vegetasjon gir gode forutsetninger for dette. Materialer og utstyr som kan benyttes er f.eks. vann, sand og byggemateriale, huskestativ, klatrestativ og rutsjebane samt bord og benker. I tillegg er en bod for leker o.l. nødvendig.

Inneaktiviteter

Barna trenger plass til lek og utfoldelse, og de trenger muligheter til å leke uforstyrret alene eller i mindre grupper. Det er derfor ønskelig at mest mulig av huset kan brukes til lek. Blant vanlige inneaktiviteter kan nevnes musikk og teater, sløyd og forming, vannlek, bygging og funksjonslek samt ikke minst høytlesing. Et minstekrav til en avdeling er 2 lekerom som også

kan brukes til hvile- og spiserom. Dessuten trenger avdelingen garderobe, vaske- og stellerom samt et lager. Et planeksempel er vist i figur 1.

En kan også kjøpe ferdige barnehagepaviljonger av husfabrikanter eller muligens ominnrede tidligere kontorlokaler til barnehage f.eks. i Middelthunsgate 29. Mulighetene er der og en må bruke de mest realistiske

Barnehage – når da?

Hvis vi i barnehagekomitéen skulle skissere en fremdriftsplan så skulle den kunne se slik ut:

- Sommeren og høsten brukes til å diskutere saken med Oslo Lysverker og Samkjøringen for å bli enige om å samarbeide om prosjektet. En måtte også finne ut hvor barnehagen skal legges for ikke å ta opp plassen til fremtidige kontorbygg.
- I vinter må så lokalene planlegges og byggetillatelse søkes fra kommunen.
- En gang på våren kan så brakkene fra Porsgrunn flyttes til Smestad og settes på plass.
- På sommeren 1979 burde så barnehagen være ferdig til å tas i bruk.

Barnehagekomitéen

Komitéen består pr. i dag av Dan Lundquist (VH) form., Randi Pytte Asvall (VHI), Svein Eriksen (SPK),

Tina Fallingen Hansen (SAK) og Lise Torunn Nylund (SBG). Interesserte og aksjonslystne kan henvende seg til noen av disse.

Personale

En barnehage med 4 avdelinger har vanligvis 11–15 ansatte. Styrer, avdelingsledere, assistenter og kjøkkenhjelp hører med til den faste staben. I tillegg kommer mange steder sivilarbeidere, praktikanter og studenter ved førskolelærerskolene. Personalet trenger vanligvis kontor, personalrom, garderobe, toalett og dusj. Dessuten trenger barnehagen kjøkken (evt. melkekjøkken), matlager og felleslager.

Statstilskott

Som tidligere nevnt gis statstilskott til drift av barnehager. Størrelsen av dette er 4 160 kroner pr. år pr. barn over 3 år og 6 240 kroner pr. barn under 3 år. Dette gir en barnehage av den størrelse vi trenger et totalt driftstilskott på ca. 233 000 kroner. I tillegg kan en få et årlig oppstartstilskott som for vår del skulle bli på ca. 93 000 kroner. Dette tilskottet gis i 5 år og er ment å skulle dekke utgifter for anskaffelse av inventar og utstyr.

Økonomi

Hvis en tar sikte på en barnehage med 4 avdelinger, trenger en et perso-

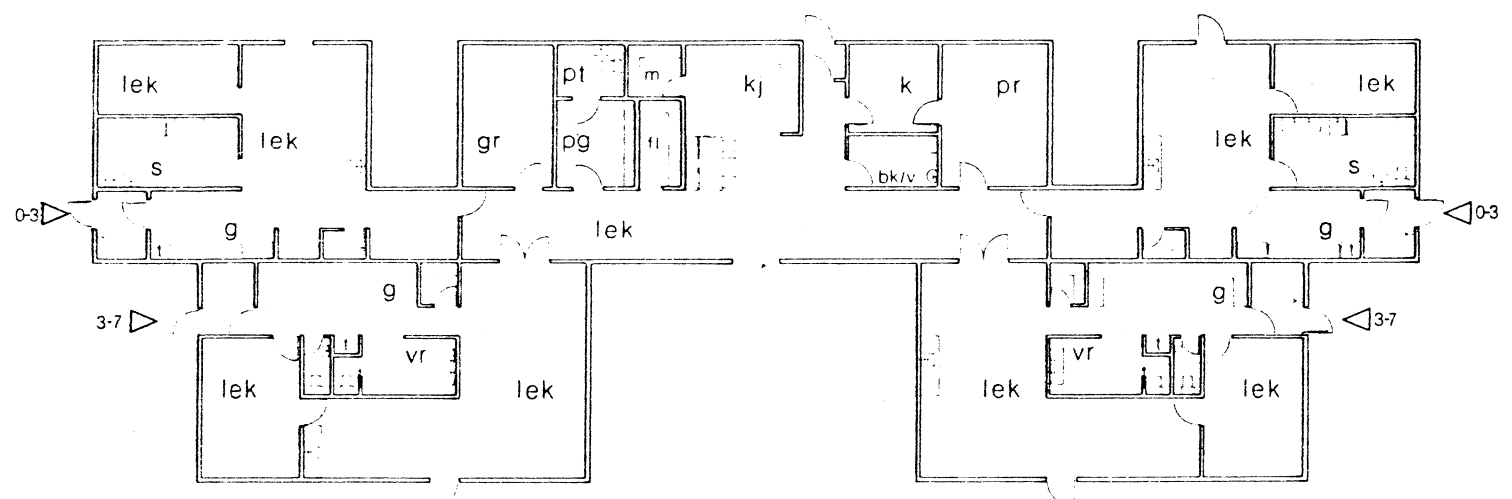

Fig. 1: Barnehage med 4 avdelinger. Planeksempel hentet fra «Barnehagen – Lekeplass og lokaler» (temahefte utgitt av Forbruker- og Administrasjonsdepartementet.)

nale sammensatt av ca. 6 førskolelærere/barnepleiere, 4 assistenter/praktikanter samt en bestyrer og en kjøkkenhjelp. Dette gir totale lønnsutgifter på ca. 800 000 kroner hvorav staten altså dekker 233 000 kroner. For å få lønningene dekket må foreldrene da betale ca. 1 000 kroner pr. barn. Til sammenligning kan nevnes at en plass i en kommunal barnehage i Oslo koster 360 kroner/mnd. for boende i kommunen og 950–2 000 kroner/mnd. for boende utenfor kommunen (hvis en er heldig å få plass). Private «dagmammaer» koster vanligvis ca. 1 000 kroner/mnd. for fem dager i uken.

Barnehage på Smestad

En løsning på tomtespørsmålet for en barnehage er en av de største vansker vi står overfor. Her setter vi vårt håp til de planer som nå bearbeides i NVE for utnyttelse av et område ved Husebybakke/Smestad. Vi venter således spent på en avklaring på dette spørsmål. Hvis vi ikke får til en barnehage på Smestad må vi se oss om etter andre tomter/lokaler som egner seg til formålet, f.eks. i Majorstua-Frognerpark-strøket.

Brakke-barnehage

Den for oss rimeligste løsningen på problemet med lokaler er om vi kan overta en eldre brakkeleir fra et anlegg og sette denne opp på f.eks. Smestad. Forutsetningene for dette er at brakene er i god nok stand for å gjøre tjeneste som barnehage og at brakseksjonene kan disponeres slik at de kan bygges sammen til 4 avdelinger (se fig. 1). Det er blant annet en mulighet for å overta en brakkeleir fra Porsgrunn og et par av oss i komitéen var i slutten av mai nede og så på denne. Slik vi bedømmer det kan denne meget godt brukes til barnehage, da den både er i god stand og fleksibelt oppbygget (24 seksjoner i alt). Den skulle f.eks. kunne settes opp som vist i fig. 2.

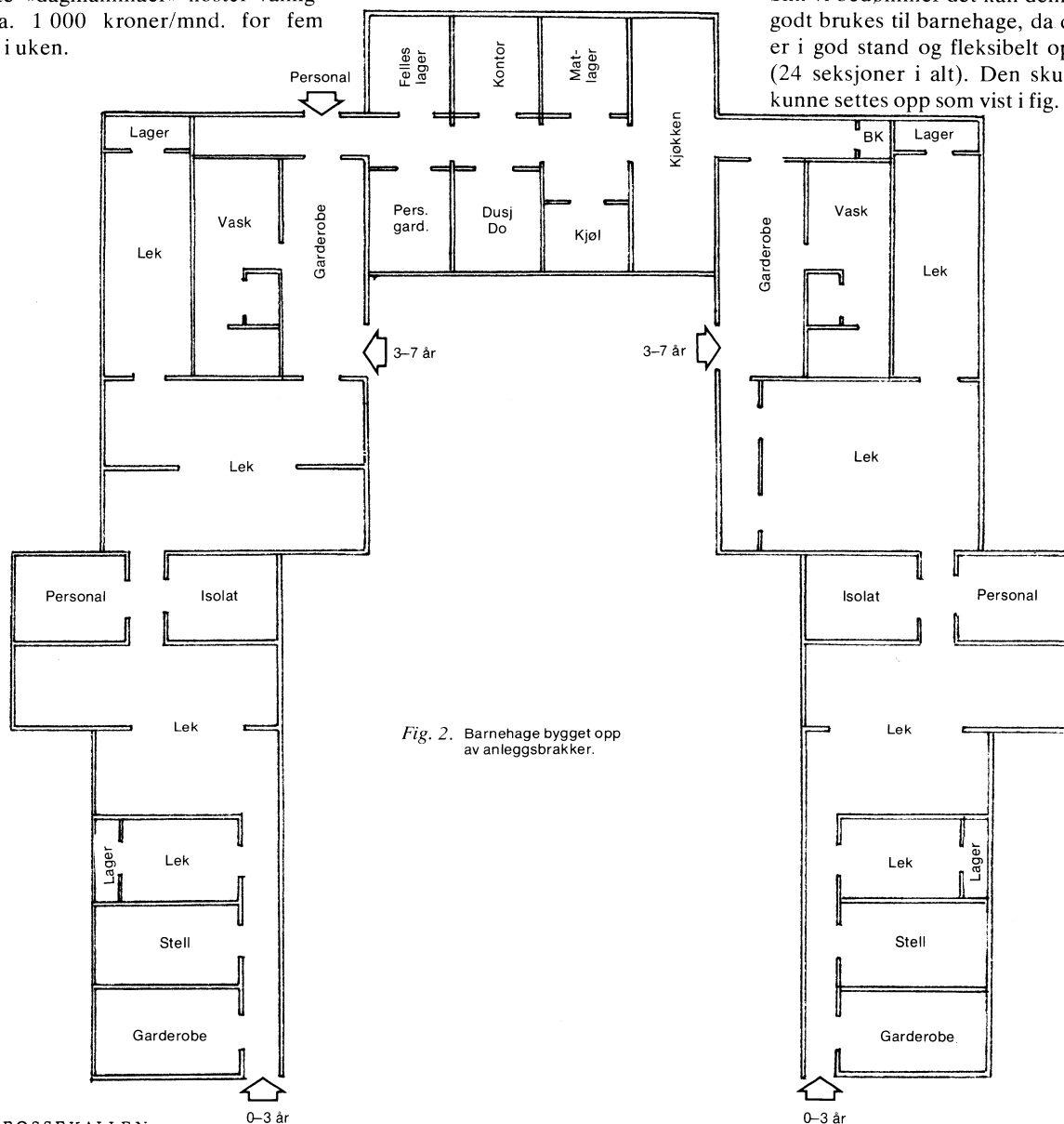

Fig. 2. Barnehage bygget opp av anleggsbrakker.

Gjensyn med gamle trakte

I mai i år arrangerte Forbygningsavdelingen kurs om arbeidsmiljøloven blant annet på Skjomen-anleggenes messe ved Narvik. Arbeidsplassbesøket skjedde til vegvesenets riksveganlegg i Gratangen i Troms.

Blant deltakerne var også en av våre veteraner, arbeidsformann John Martinsen, fra Børselv i Finnmark. For ham ble det en spesiell opplevelse, idet han for første gang på 38 år kom tilbake til sin gamle slagmark fra april-dagene i 1940. Minnene fra krigshandlingene den gang seg sikkert innover ham, og helst ville han vel bare ha nøyd seg med å skue alene utover dalen

fra denne minnesteinen oppe i lia ved riksvegen. Men vi lyktes å overtale ham til å berette, på sin egen stille måte, litt fra den gang, om hvordan Alta-bataljon rykket ned fra fjellet, oppdaget Trønderbataljonens triste skjebne nede i dalen, for så seinere å drive tyskerne tilbake mot Narvik.

Minner fra en vond tid, som vi håper aldri skal gjenta seg. På steinen står det: «Alta bataljon under kommando av oberstl. Arne Dahl erobret de tyske stillinger omkring dette sted 28. april 1940 fra Fjorbotneidet over Gratangsdalen.»

Kursdeltakere VFN

Rettelse

Ved en beklagelig feil i Fossekallen nr. 4, side 23 under omtalen av NVE-mesterskapet i miniatyrskyting, har det bl.a. falt ut en linje under pkt. 4. Klasseinndeling. For å råde bot på dette gjengir vi herved hele klasseinndelingen på nytt:

Sams klasse for kvinner og menn

Kl. 1: Under 8 p. i gj.snitt 30 skudd stående 15 m (under 240)

Kl. 2: Over 8 p. i gj.snitt 30 skudd stående 15 m (over 240)

Kl. 3: Over 8,4 p. i gj.snitt 30 skudd stående 15 m (over 252)

Kl. 4: Over 8,7 p. i gj.snitt 30 skudd stående 15 m (over 261)

Kl. 5: Over 9,0 p. i gj.snitt 30 skudd stående 15 m (over 270)

Kl. 6: Over 9,3 p. i gj.snitt 30 skudd stående 15 m (over 279)

Kl. 7: Aktive krag- og miniatyrskyttere.

Veteraner skyter i klasse 2 (over 55 år). Klasse oppgis ved påmelding (skyt-

Til signaturen KO:

«Klasseskilte innen etaten»

Etter min oppfatning bygger din artikkel på vanskelighetene ikke akademikere har for avansement til ledende – og bedre betalte saksbehandlertstillinger i konkurranse med akademikere i vår etat. Du kritiserer også manglende utviklingsmuligheter gjennom internopplæring i etaten.

Om vi i utgangspunktet skal akseptere lønnsforskjeller, vil ditt «klasseskilte innen etaten» bli opprettholdt.

Ved å se nærmere på de stillingene du mener ikke-akademikere stort sett ikke når opp i, vil fellestrekket for dem være at de krever folk som kan arbeide som syntetikere. (Med syntetiker mener jeg en person som kan bryte ned en problemstilling, finne fram til det andre har tenkt og skrevet om saken, sette dette sammen og presentere en løsning).

Om en syntetiker har erfaring fra praktisk arbeid, er intet bedre enn det. Spørsmålet blir ofte om folk tatt fra praktisk arbeid fungerer som syntetikere? Noen gjør det og blir ofte de beste man kan få.

På en høyskole trenes studentene i syntetisk virksomhet. Man kan derfor forvente seg at en høyskolekandidat etter en tid vil fungere i overensstemmelse med det behovet man har. Om man ansetter en fra praktisk arbeid, har man ikke i den grad noen gradert garanti for dette. Man kan risikere å få en person med mange detaljkunnskaper som ikke får disse kanalisert dit de bør brukes.

Når det gjelder internopplæring, har statsetatene satset på kortere yrkesrettede kurs. Grunnleggende opplæring av de diskuterte kategorier arbeidstakere har stort sett vært overlatt til det offentlige skolesystemet. Dette fordi det i diskusjonen er mer snakk om en arbeidsmetode enn faktakunnskaper. Arbeidsmetoder er som kjent ikke noe man endrer over natta. Å endre retningslinjer for etaten i dette prinsippet bør etter mitt skjønn være en politisk oppgave.

Odd Amundsen

terkort). Deltakere i lagskyting oppføres på forhånd med tydelig angivelse av lagnummer (hvis flere lag) og klasse.

Teak rundt ca. 1600 vinduer vedlikeholdes med omtanke

Teakinnfatningen rundt 1400 vinduer i Middelthuns gt. 29 har NVE å holde vedlike, og det skjer ikke på noen tilfeldig måte. Nærmest vitenskapelig har man gått fram for å oppnå best mulig resultat. Det er et par av folkene til malermesterfirmaet Nils Onstad som her «smører» det vedlikeholdende produkt.

Utvendig teak på bygningsfasader har – dersom den ikke blir skikkelig behandlet – lett for å tape den fine boniteten ved at den får et gråhvitt og støvet utseende. Dessuten vil med årene teaken ta skade på partier som er utsatt for fuktighet. Dette gjelder også fasadene på NVE's hovedkontor i Middelthuns gt. 29 som har ca. 1 600 teakinnfattede vinduer med omramninger. Disse har i de senere år blitt behandlet – så å si på vitenskapelig grunnlag.

NVE-bygget ble tatt i bruk i 1964 og man var allerede da klar over at partier der teak var nyttet, måtte bli gjenstand for et forsvarlig vedlikehold. Førstekonsulent Ragnar Folkvard opplyser at en i 1966 gjennomførte den første behandlingen. Denne svarte i det hele tatt ikke til forventningene. Derfor ble en enig med Statens bygge- og eiendomsdirektorats distriktskontor i Oslo om å invitere til et forholdsvis bredt anlagt forsøk. Maling- og lakkavdelingen i Statens teknologiske institutt ble engasjert til dette.

Ragnar Folkvard forteller at det er holdt flere møter med fagfolk innen bransjen for å diskutere seg fram til den mest tilfredsstillende løsning. Prøver i laboratorium gikk hånd i hånd med oppstilling av prøveoppstryk av teakplanker på øverste tak i M 29. En mener etterhvert å ha kommet fram til et akseptabelt resultat når det gjelder holdbarheten.

Vindusfasaden i østfløyen mot Frognerbadet har vært brukt som «test-fasade». Interesserte vil bl.a. finne at kantinevinduene er skiltet på utsiden om behandlingsmåten.

Like viktig som å påføre utvendig teak en skikkelig «værkåpe» har det vært å fornye utvendige kittfalseser på termopanglassene.

Avdelingsingeniør Rye ved Statens bygge- og eiendomsdirektorat er blant dem som har fulgt NVE's tiltak med interesse. Det har vært særdeles lærerikt, da behandling av utvendig teak

Fehmer fant ham ikke!

Aage Wellton hører ikke til dem som har for vane å stikke seg fram. Han er tvert imot en stillfarende mann, og ingen har vel tenkt noe spesielt om den kortvokste, kraftige skikkelsen i kantinekøen med pengene til tekoppen klar i en lett skjelven hånd.

Han er krigspensjonist med «rett» til å jobbe noen måneder i året for å styrke økonomien. Disse månedene har Wellton i år avviklet i NVE – ved Informasjonskontoret, og liker seg godt.

Under den 2. verdenskrig ble Wellton forespurt, og gikk aktivt inn i kampen mot tyskere og angivere. Han ble satt til vedvarende trening i «silent killing» og våpenbruk. Han ble senere knyttet til Hexebergs aksjonsgruppe. I 1943 ble Kåre Hexeberg og Per Lønning under en aksjon overmannet og arrestert. Begge ble senere henrettet av Gestapo. Tredjemann i gruppen, Aage Wellton, unnslopp.

Etter aksjonen, kl. 0500 om morgenen, ringte Gestapo med Fehmer i spissen på hjemme hos Wellton. Stedet var omringet av et helt kompani tyskere, men Wellton klarte å stikke av i bare pyjamasen. Han fant et gjemmested i en kjøkkenoppgang og de 120 tyskere som finkjemmet området, oppdaget ham ikke. I 10 timer holdt de på, og samtlige mannlige leieboere i det store boligkomplekset ble nedkommandert på gårdsplassen. Det var en lege som fikk låst Wellton inne i en liten ski- og redskapsbod under hovedtrappen. Til tross for at tyskerne var sikre på at Wellton befant seg i boligkomplekset, måtte de til slutt gå opp.

Det gjorde imidlertid ikke Aage Wellton. Av sikkerhetsmessige grunner måtte han forlate landet, og kom til England. Han ble satt i aktiv tjeneste ombord i motortorpedobåter som opererte på norskekysten. Det førte til kamper mot ubåter og andre tyske fartøyer, men den verste jobben var når Wellton og hans kamerater fikk til oppgave å angripe tyske konvoier. Det gikk på livet løs både tit og ofte, men Wellton slapp noenlunde helskinnet unna, slik han gjorde da Fehmer og de 120 øvrige «gestapister» forgjeves lette etter ham her i Oslo. Det er skrevet meget om disse forhold.

Wellton på Informasjonskontert stikker seg ikke fram på noen måte, men ser ut som alle oss andre i kantinekøen.

Skjønt, han skjelver nok litt mer på hendene, Wellton!

Sophus.

Aage Wellton.

har representert et stort problem for statens bygningsforvaltning. – Vi er meget taknemlige over at dette prøveprosjektet har kommet i gang, understreker Trygve Rye.

Det ble klart at et planmessig vedlikehold måtte til bl.a. fordi det dreier seg om store vedlikeholdsutgifter.

Det var heller ikke mulig å «avfeie» saken med en engangsbehandling. Prosjektet ble startet opp i 1973 og har fortsatt hvert år senere, og i 1979 vil en så behandle den siste delen av bygningen, nemlig fra hovedinngangen og nordover.

Blant dem som har deltatt i prosjektet nevnes malermester Gundersen og kjemiingeniør Karl Frost Pettersen, Statens teknologiske institutt. Ragnar Folkvard har på NVE's vegne stått i spissen for det hele.

Malermesterfirmaet Nils Onstad har gjennom prosjektiden forestått arbeidene.

Det er holdt mange møter med fagfolk for å komme fram til den mest tilfredsstillende løsning. Fra v.: Avdelingsing. Trygve Rye ved Statens bygge- og eiendomsdirektorat, Ragnar Folkvard og malermester Nils Onstad.

Refleksjoner

Sommerens vakre skjær får deg tidlig våken –
du slår øynene opp og konstaterer den lette tåken –
så husker du med ett at «meldingen» sa –
været i dag skal også bli bra.
Og finere blir dagen enn noensinne –
når solstrålene flommer ut av tåken – som om de var gjemt der inne.

Og på veien du de første strålene ser –
inn av ditt bilvindu de så vakkert mot deg ler –
travelheten du ser, vekker deg av tankene der du sitter –
du kjører mot det daglige mål, og skal inn bak vinduets «gitter».
Du stille beveger deg, mens tiden går –
han som jogger i parken – den rette mosjon får.

Fossekalen kommer som vanlig før –
inn av hver eneste loslitte dør –
Diesen og Hals kamper om makten –
uten å ane det selv er de akkurat i samme takten –
Diesen med sin teknologi og iver –
over dette Hals seg med all sin medmenneskelighet hiver.

Om begge har rett – jeg vet ikke riktig –
ett jeg merket meg har – som er viktig –
i huset de arbeider er ca. 700 sjeler –
de ikke et hakk med noen av disse sin veldedighet deler –
men her er begynnelsen – og kanskje en ende –
det aldri seg lar fra virkeligheten vende.

K. O. skiver menneskelig om byråkratiets nedbrytende lenker –
det dypt ned i bevisstheten seg senker –
svaret han får – er jeg redd blir det samme –
bedre med byråkrati, enn stilt i samme ramme –

Fossekalens inngrep i dagen vi strever –
gir oss en påminnelse om at vi lever –
en ny sjåfør, konsulent og direktør –
vi går alle inn av den samme dør –
presentasjonen er ledig og elegant –
og kan ikke med noen komme på kant.

«Blåmann» er ute og rusler og slår av en prat med Kalle –
der viser han en vei som burde gjelde oss alle –
ikke bare jeg og mitt, og rot og statusjag –
vi burde være en bedre flokk uansett rolle og fag.

Om «Blåmann» sin vandring fortsatt vil gjøre –
er det rene storverket han er iferd med å fullføre –
de 700 sjeler som sitter derinne –
har bruk for hvert et grann av det han kan finne –
styrken for dagen du finner derute –
for denne gang sier jeg snipp snapp snute!

Åpent brev til «KALLE»

I Fossekalen nr. 4/1978 side 17 har
«BLÅMANN» skrevet åpent brev til
KALLE. Brevet er en anmodning om at
KALLE må få noe å stå på slik at han
ikke blir direkte berørt av grasrota.

Administrasjonsdirektoratet har for
lengst tenkt på det samme. Vi har vært
på leting etter et solid fundament som
kan passe for typen KALLE. Funda-
mentet må ligge frostfritt og det krever
graving. Dermed må vi ha tillatelse fra
en rekke organer som f.eks. Oslo Lys-
verker. Det er dessverre ikke så enkelt
som bare å helle et lass med pukkstein
ut på plenen.

Hils rette vedkommende og si at fun-
damentet antakelig vil være på plass i
løpet av høsten. En slik informasjon
kunne vedkommende fått adskillig
enklere ved å ta kontakt med saksbe-
handler, men på den annen side – alt
stoff omkring KALLE er vel godt stoff
for Fossekalens lesere.

F. Gran

Interesse for førstehjelp ved Ulla-Førre

Det er avviklet førstehjelpskurs med
stor oppslutning av «førstehjelpere»
fra forskjellige avdelinger ved Ulla-
Førre-anleggene. Kurset har holdt til
i den nye informasjonsseksjonen i
Kvilldal, og faglige ledere har vært
bedriftssykepleierne Ambjørg Bakke
og Ellen Domben.

Kurset har i første rekke dreiet seg
om såkalt livreddende førstehjelp, dvs.
gjenoppliving, brudd- og sårskader, og
sjokk.

Å skyte spurv med kanon

På vei til NVE første dagen etter sommerferien så jeg på lang avstand noe nytt på plassen min. Først trudde jeg hagemøblene var kommet (se nr. 4), men da jeg kom nærmere, så jeg at de tre beina var alt for tjukke, og de viste seg å være tre betongpeler. «Hva er nå dette?»

(Roald Øyen i TV'ens «Bit for bit, bilde for bilde»).

Dette veit nok Bygningsavdelingen, tenkte jeg, og sendte bud til 4. etasje. Men nei, der var de like overraska som jeg. Vel, det var ikke annén råd enn å innkalle direktørene etter tur, og jeg fikk vite at betongpelinga var en elevoppgave i den tekniske opplæringa av folk i 6. etasje som har ferdighetene sine på heilt andre fagområder. For å finne faglig rådgiver gikk de til et kon-

sulentfirma på byen. De tok heisen direkte fra 6. etasje til utgangen og oppdaga derfor ikke alle bygningsingeniørene i mellomliggende etasjer.

I faget fundamentering starta de med kurset «fundamentering på fjell». Men det blei stokking av papirene, for elevoppgaven med en skulptur tilhører «fundamentering på løsmasser».

Jeg har ikke vektproblemer. I mange år har jeg veid 200 kg, (husk jeg er hul, se nr. 4), og da er medregna vintertillegg for snø på hatten og skuldrene. Jeg har bare sjuårig folkeskole, men klarer likevel å beregne at de tre 60 tons pelene bærer 900 Kalle'r. Nybø har fortalt meg at det ikke er planer om å bytte meg ut med en Kallemonolitt. NVE er dermed sikra plass i neste utgave av Guinness rekordbok under kapitlet for overdimensjonerte konstruksjoner.

Dessverre var ikke fotografen på plass under pelinga. En pelebukk ville vært enda mer imponerende enn det bildet leserne får se.

KALLE

Det skal ikke bli lett å vippe meg av pinnen, tenker Kalle, og smiler ekstra lurt i skjegget når han ser på de tre solide pilarene han skal stå på i fremtiden. Det er godt å ha et godt grunnlag å stå på.

En «bushistorie» fra nåtiden

«Ulla-Førre-Posten» er en «publikasjon» vi kaster oss over med stor interesse. Der finnes leseverdig stoff om både ditt og datt, bl.a. følgende «bushistorie» som vi tillater oss å gjengi:

Mange hevder at det ikke lengre finnes «bus» på våre anlegg. I så henseende er ikke dette tilfelle på vårt anlegg. Her finnes det enda bus, for hør bare hva som hendte for litt siden, nærmere bestemt i Kvilldal:

Et arbeidslag hadde nettopp boret ferdig og ladet en salve i stasjonsområdet. Av sikkerhetsmessige grunner ble oppsynskontoret kontaktet for å høre om alt var klart til å trykke av. Det var det imidlertid ikke, og vedkommende akkordlag ble til slutt lei av å vente. Derfor satte de kursen for tunnelbadet for der å foreta nødvendig kroppslig hygiene. Som de fleste vil være kjent med foregår slikt vaskearbeid med klærne av, så også i dette tilfelle. Nå ville imidlertid skjebnen det slik at midt under denne seremoni ble det gitt klar-signal for salveskyting. En av akkordlagets deltakere var da ikke sen om å reagere. Med øyeblikkelig virkning ble vaskingen avsluttet og «arbeidet» gjenopptatt. Kun iført truse, uten hjelm og vernestøvler satte han kursen inn gjennom tunnelen og fyrte av salven, for deretter å returnere tilbake til tunnelbadet.

Ovenstående har for øvrig vært forelagt anleggets verneingeniør, som anfører at hvis det hastet slik, så burde vedkommende iført seg vernesko og hjelm og heller sløffet trusen.

Litt av en brev bunke

Skrivelysten ved Porsgrunn Fabrikker synes upåklagelig, skriver kollega «Hydro på Herøya». I løpet av fjoråret ble det registrert ikke mindre enn 36500 utgående brev – noe som betyr 100 brev om dagen året rundt.

Hvor mye hvert av disse brev har kostet, forteller ikke statistikken noe om –. Så får vi håpe at brevenes innhold har hatt den tilsiktede virkning.

200 med i vellykket norsk-svensk idrettsutveksling

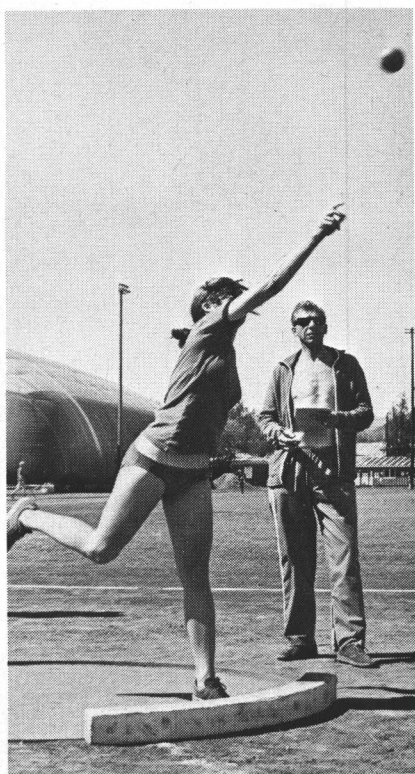
Bedriftsidrettslaget ved hovedkontoret i Oslo har gjennom flere år hatt utveksling med Vattenfall i Stockholm med konkurranser i forskjellige grener. Tidligere har det vært sporadiske utvekslinger mellom idrettslagene i forskjellige NVE-avdelinger, bl.a. i fotball. Sist sommer ble så de første spede skritt tatt til å få i gang et fastere samarbeid mellom idrettslagene i forskjellige deler av NVE. Vi hadde først besøk av et fotballag fra Eidfjord-anleggene i forbindelse med svenskeutvekslingen i Oslo på våren. På høsten dro vi så over fjellet til Eidfjord på gjensitt og konkurrerte i flere grener.

I forbindelse med utvekslingen med Vattenfall siste helgen i mai, inviterte vi så via brev og Fossekallen (nr. 2, 1978) til NVE-mesterskap i følgende grener: Fotball (herrer), håndball (damer), skyting, orientering, tennis, friidrett, bordtennis og volleyball.

Vi var spent på responsen, og den lot vente på seg. Men den kom og ble til

Noen av deltagerne slapper av mellom slagene på Kadettangen. Fra venstre: Kirsti Elgøen, Liv Wennevold, Ellen Breder, Jens Aabel, Asbjørn Narvestad, Knut Tjugen og Ole P. Angell.

Spent og kraft må til i kulestøt. Ellen Breder har begge deler og presterer her et vellykket støt, mens Knut H. Berg kontrollerer.

slutt større enn vi hadde håpet på. Særlig stor var interessen i fotball. Svenskene som var informert om at flere norske anlegg ville komme, stilte denne gang med hele 3 lag, med lag fra Forsmark og Alv-Karleby i tillegg til Vattenfall i Stockholm. Til slutt ble det 4 norske lag i og med at Ulla-Førre, Eidfjord og Aura stilte opp ved siden av NVE-Oslo. Så selv om alle deltakere hadde fått innvilget en fridag slik at vi både kunne konkurrere både fredag og lørdag holdt fotballen på å sprengte programmet.

I de andre øvelsene var deltakelsen mer varierende. Men i de individuelle øvelsene der baneproblemene er små, skaper ikke større deltagelse noe stort problem. I alt kom det ca. 80 fra Sverige og et liknende antall fra norske anlegg. Med våre egne deltagere var således oppimot 200 personer involvert i en eller flere øvelser.

Fredagens øvelser var lagt til Kadettangen i Sandvika med unntak av orientering, tennis og skyting. Vær-

gudene var meget rause med sol og varme, og lyserødt ble etter hvert et mer vanlig fargeinnslag.

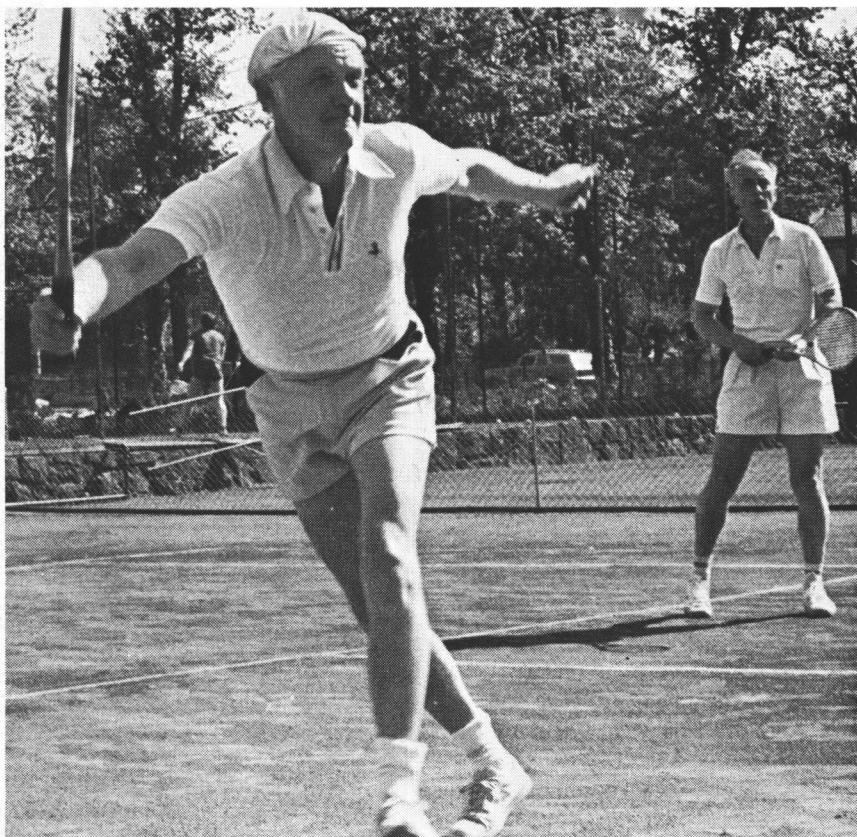
De innledende fotballkampene ble avviklet til dels på Kadettangen og til dels på en gressbane ute på Kalvøya. De 7 lagene var delt inn i 2 grupper, og svenskene var ubeskjedne nok til å ta seieren i begge grupper.

Friidretten ble i sin helhet avviklet på fredag. Her ble det mange jevne oppgjør som til slutt endte i norsk lagseier.

Lørdagens øvelser ble avviklet på Idrettshøgskolens anlegg på Sogn. Fotballen ble avsluttet med seier til Forsmark som slo VIF i finalen etter ekstraomganger.

I håndball var jentene fra Eidfjord suverene. DE slo både NVE-Oslo og et kombinert norsk-svensk lag.

Hallidrettene samlet ikke mange deltagere. Det kan både skyldes det strålende været, og at mange av de torden-skjolds soldater som gikk igjen i flere øvelser kanskje begynte å få øynene

Arne Falkevall (t.v.) og Bengt Malm presterte tennis av høy kvalitet.

opp for at de hadde lagt opp til et noe omfavnsrikt program. Volleyball bød på et meget jevnt oppgjør med en knapp seier til NVE, osm her stilte et sammensatt lag fra Oslo og Ulla-Førre.

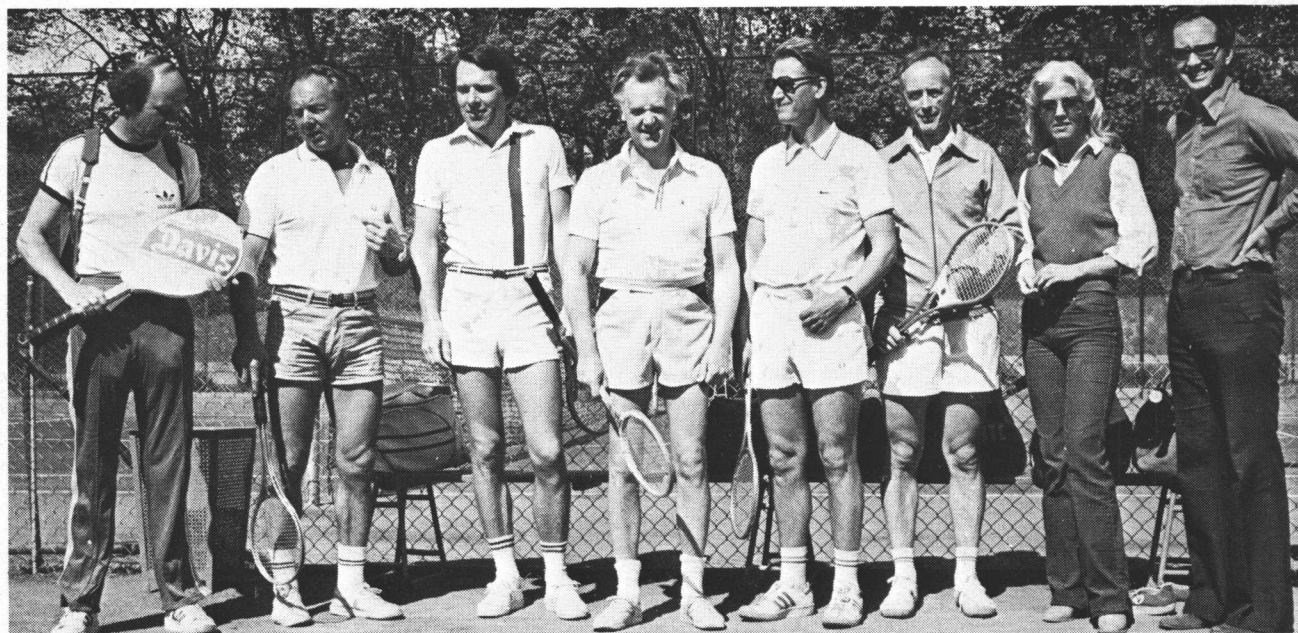
I bordtennis ble det bare avviklet få kamper på en uformell måte uten noen konkurranse hverken individuelt eller lagmessig.

Orienteringsstafetten gikk også med start og innkost inne på idrettsanlegget. Løypene var lagt på sørvestsida av Sognsvann. Her ble det seier til NVE-Oslo foran Ulla-Førre.

Tennis ble avviklet på Frogner stadion hvor 3 singel og 2 dobbelmatcher ble avviklet. Resultatet ble en 3-2 seier til svenskene.

Avslutningen foregikk tradisjonen tro i Middelthunsgt. 29 til ut i de små timer. Stemningen var høy og samrøret alment. De fleste lot til å være skjønt enige i at dette skulle vi fortsette med. Om stemningen har holdt seg vil framtida vise. Etter planene ses vi igjen i Stockholm våren -79. Om framtidige NVE-mesterskap foreligger det ingen planer, men om deltagere fra anlegg eller hovedkontor har ideer så kom fram med dem.

O. Kj.

Tennisspillerne samlet «på ett Brett». Fra venstre: Per Tore Jensen Lund, Sverre Scheen, Per Erik Häggglund, Bengt Malm, Torbjørn Mengshoel, Arne Falkevall, Liss Lilleland og Øystein Glømmi.

NVE's personale

Endringer i mai og juni 1978

Nytillsatte:

Alsaker, Egil	Maskinmesterass.	Hasle trafostasjon
Ammerud, Sven	Overing.	S
Askildsen, Bjørn	Førstesekretær	AP
Bakke, Ambjørge K.	Avd.sykepleier	Ulla-Førre-anleggene
Bergan, Reidar	Maskinmesterass.	Hasle trafostasjon
Domben, Liv Ellen	Bedriftssykepleier	Ulla-Førre-anleggene
Fosstveit, Nils	Driftsarbeider	Vestlands-verkene
Fredriksen, Ove	Oppsynsmann	Eidfjord-anleggene
Gundersen, Eli	Ktr.assistent	Eidfjord-anleggene
Helvik, John	Ingeniør	Eidfjord-anleggene
Kjos, Bjørn	Konsulent	AJ
Lekva, Helge	Ingeniør	Ulla-Førre-anleggene
Melstveit, Alf Bjarne	Avd.ing.	Vestlands-verkene
Moe, Håkon	Maskinmesterass.	Vågåmo trafostasjon
Mossing, Viggo	Avd.ing.	Vestlands-verkene
Nilsen, Tormod Holth	Ingeniør	VHB
Olsen, Svein Bråthen	Elmaskinist	Vestlands-verkene
Pedersen, Halvor	Overing.	SOS
Rossavik, Ragnar	Ingeniør	Ulla-Førre-anleggene
Solberg, Bjørn	Ingeniør	SDT
Sæthre, Evald A.	Avd.ing.	EEP
Sætre, Anders H.	Elmaskinist	Mår kraftverk
Taugbøl, Irlin	Ktr.assistent	AI
Tredal, Knut	Opps.mannsassiste	SK-Lillesand
Vold, Lars	Avd.ing.	Ulla-Førre-anleggene
Vågmo, Odd	Maskinm.assistent	Hamang trafostasjon
Østensen, Johan A.	Tekniker	SBA
Årtun, Jon G.	Maskinm.assistent	Vestlands-verkene

Avansement og opprykk:

Austerslåt, Bjarne	Oppsynsmann	Eidfjord-anleggene
Bergheim, Ola J.	Oppsynsmann	Eidfjord-anleggene
Bjella, Arne	Avd.ing.	EKK
Brevik, Roar J.	Avd.ing.	SKL
Fretheim, Svanhild	Ktr.fullmaktig	Eidfjord-anleggene
Grimeling, Tormod	Elmaskinist	Flesaker trafostasjon
Gunnes, Ola	Fagsjef	VU
Holtmoen, Anna	Førstesekretær	SAS
Jarlset, Thore	Overing.	EEE
Jensen, Bergeton	Oppsynsmann	Eidfjord-anleggene
Lunde, Arthur Johan	Elmaskinist	Flesaker trafostasjon
Mengshoel, Torbjørn	Fagsjef	SA
Olafsen, Olaf	Maskinme.ter	Porsgrunn trafostasjon
Saugerud, Per	Maskinm.assistent	Mår kraftverk
Solhaug, Odd	Spesialarbeider	Rana-verkene
Wæge, John A.	Oppsynsmann	Eidfjord-anleggene

Mange Ulla-Førre-folk med i Friundervisningen

I 1976 inngikk Suldal kommune, Folkeuniversitetet i Rogaland og Ulla-Førre-anleggene en avtale om samarbeid i forbindelse med opplæringstiltak m.v. for alle i kommunen, også de som bor i brakkeleirene på anlegget.

Studiesekretær Audun Skjellbreid forteller i en samtale med Ulla-Førre-Posten at mange fra NVE har vist stor interesse for kurstilbudene. Prosentvis utgjør de til og med den største delen av deltakerne.

Deltakelsen varierer mye fra kurs til kurs, og studiesekretæren vil legge stor vekt på å finne fram til de tilbudene som vekker størst interesse. Båtbyggerkurs, vevkurs, førerkort kl. II er blant dem som figurerer i planene. Sveisekurs er populært, og handels-skole og språkkurser hører også med.

Det blir mange kunnskapsrike folk ved Ulla-Førre etter hvert, forstår vi.

Fratredelse med pensjon:

Steen, Erling	Oppsynsmann	Eidfjord-anleggene
Svartvatn, Arne	Fagarbeider	Rana-verkene
Sæves, Arne	Konsulent	AP

Fratredelse, annen:

Berg, Knut A.	Avd.arkitekt	VN
Bondevik, Johannes	Montasjeleder	Ledn.område 7
Bondevik, Oddvar	Fagarbeider	Ledn.område 7
Bøyum, Kirsten	Ktr.assistent	VA
Fagerås, Gunnar	Tekniker	SBG
Gravås, Torbjørn	Konsulent	SAB
Hansen, Hans Jarle	Avd.ing.	EEP
Hauglid, May Britt	Ktr.assistent	Sk-Bjerkvik
Heidenstrøm, Rolf	Ingeniør	VHO
Holt, Astrid	Ktr.fullmektig	SAA
Kristiansen, Bjarne	Betjent	SAA
Kvale, Svanhild	Ktr.assistent	Eidfjord-anleggene
Landsnes, Asbjørn	Overing.	SEU
Langdal, Laila Grethe	Ktr.assistent	Leirdøla-anlegget
Lien, Anne Lise	Betjent	AAA
Minge, Svein	Ingeniør	EEE
Reini, Henning	Konsulent	Eidfjord-anleggene
Smedal, Sidsel	Ktr.assistent	VN
Vatten, Gunnar	Direktør	E
Wigemyr, Odny	Tegner	SEA
Aaslie, Knut P.	Ingeniør	VU